

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

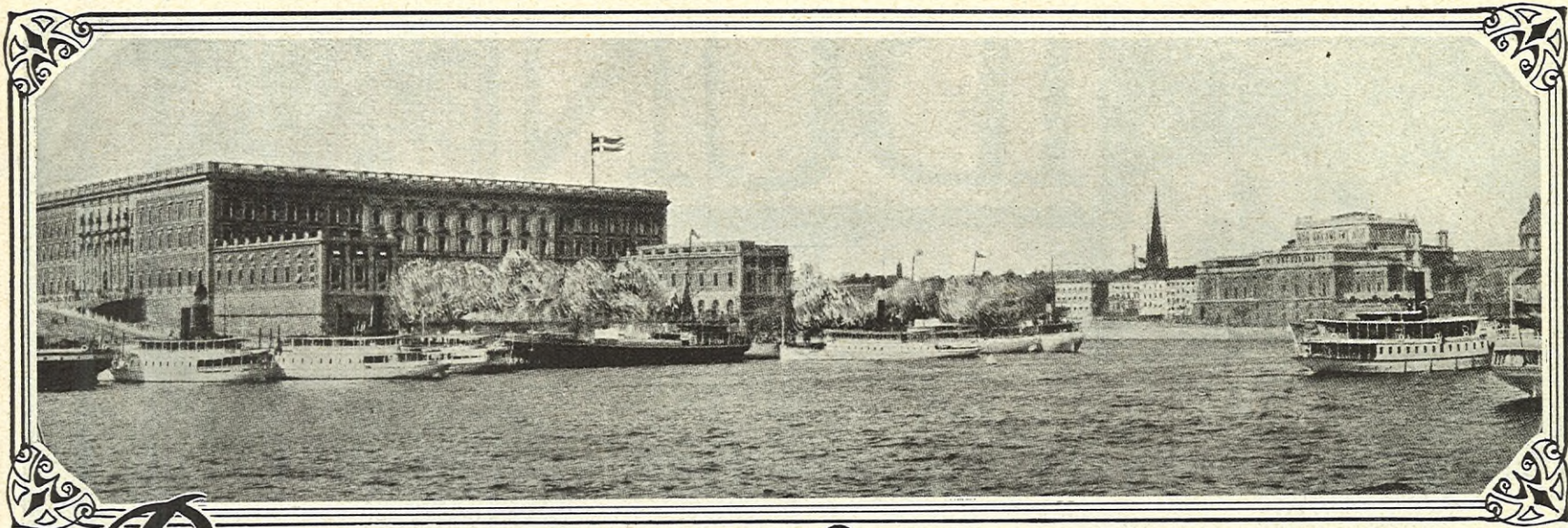

SE, ALLA BERG OCH DALAR De ha stått upp, *en man, ett*
 nu sig tömma, *mål, ett sinne,*
 längs alla vägar bondehärar ty nu, vårt land, är handlings-
 strömma. *tiden inne!*

Från Torne älf till Österhavets Nu vilja vi församlas och för-
 portar *enas,*
 ett ändlöst tåg, som framåt, nu skall i helig eld vårt hjärta
 framåt fortar. *renas;*

vårt Sverige värnas och vårt arf betryggas,
 vår framtids land med starka händer byggas.

JOHAN NORDLING.

Bondetåget 1914.

SVERIGE, SVERIGE, DITT VINTERVÄDER
är sprängande köld och porlande tö,

Sverige, Sverige, ditt sommarväder
är solsken på äng och sus öfver sjö!

Sverige, Sverige, din själ är sången,

som klingat ur sagans och häfdens text

igenom en tid, sedan länge förgången,

och klingar ännu hos ett folk i växt.

Barkbrödsland och gråstensrike
med armod och guld i samma bo,
vatten och vin i samma dike
och slott som granne till öde-

marksmo — stormen trycker mot dina rutor,
en vinterstorm, som bränner ditt skinn,

hafvet träser omkring dina skutor,
någon dig nalkas, någon vill in...

Sverige, Sverige, hvar har du värnet,

ha väktarne somnat på din skans?
Skall det ej smidas pansar af järnet,

leker man än, som om fara ej fanns? —

Lyssna, lyssna! . . Från snöiga byar
det stiger ett sorl, det mumlar, det sjungs,

det rör sig ett tåg under tjocknande
skyar —

de svenska bönderna draga till
kungs.

Sverige, Sverige, ditt vinterväder
är bondeviljan, härdig och stark,
Sverige, Sverige, ditt sommarväder

hans ordlösa kärlek till din mark.
Ond tid har funnits, finns än dessvärre!

med falskhet och fruktan, fraser
och krus.

Nu bonden vill tala vid rikets
herre —

så öppna dig, öppna dig, Stockholmshus!

På staden lyser glansen klar
från vinterdagens himmelslåga,
då efter böljande standar
en här, som ingen ände har,
ses fät och mörk mot slottet tåga.
Den går så tyst och allvarsam,
och genom stundens lätta glam
dess breda strömdrag bryter fram
med något af en vårflods råga.

Den skrider öfver torg och bro,
runt hjältekungars mörka stoder —
det söner är af dæld och mo,
som nalkas utan rast och ro
att stånda skyddsvakt åt sin moder.
Från plogens järn och spadens
skaff,

från allt hvad kärt de ha och
haff

de gå att gjuta in sin kraft
hos hvarje feg och bitter broder.

Nu tala de vid borgens mur
sin konung till med klang i orden:
"Vi hälsa dig från fjäll och fur,
från slättens mull och forsens skur,
från allt, som heter svenska jorden!

Vi ha förnummit långt ifrån
att Sverige nämns med gäck och
hån,

och huru mången Sveriges son
i hjärtat kall och vrång är vorden.

Det sägs att ofred står oss när
och att vår värnkraft oss ej gagnar.

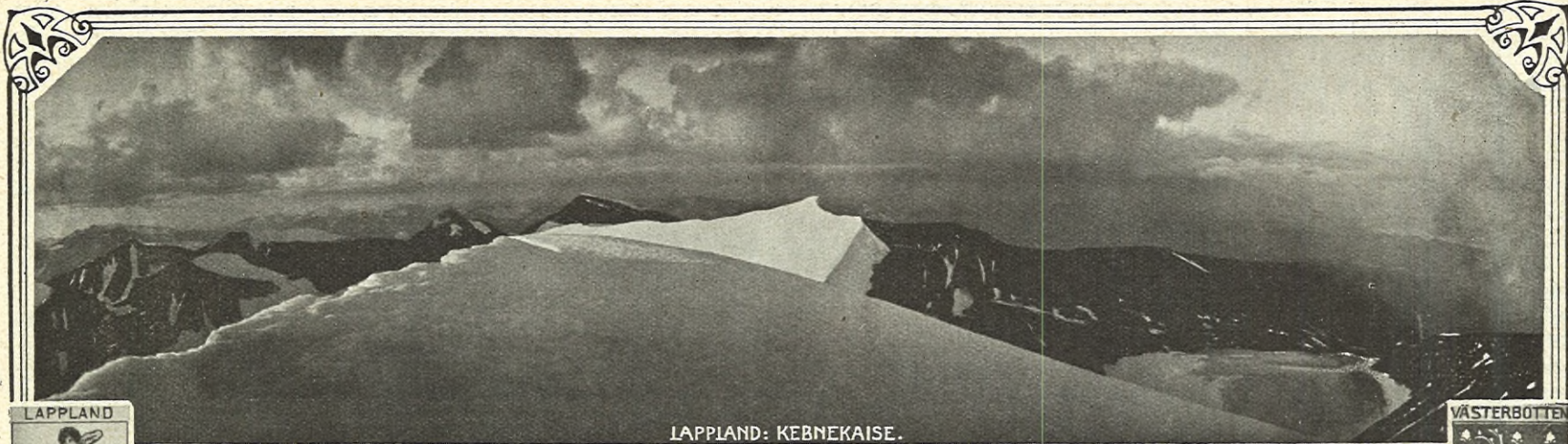
Betrakta denna bondehär —
sin styrkas pröfning den begär
och vill ej blåsas bort som agnar.
Lägg bördan, herre konung, på,
ifall det måste vara så!

Vi vackla icke, nej, vi stå
i farans stund vid stridens vagnar.

Vi hafva förr än nu känt nöd,
men ingen pröfning skall oss skilja
från detta land, som städs oss bjöd
att äta af sin frihets bröd
och säte ha på egen tilja.

Finns också stenar i vår mull
och mera fattigdom än gull,
vi kämpa dock för Sveriges skull —
så är vår tro, vårt hopp, vår vilja."

ERNST HÖGMAN.

LAPPLAND: KEBNEKAISE.

Hvad har Sveriges folk att försvara – och förlora?

KRIGSFARA HOTAR VÅRT LAND och Sveriges folk står icke upp såsom en man för att försvara det. Man daglingar em nödvändigheten att göra det och köpslår om medlen.

Några anse att faran icke är bevisad, andra att vi äro oförmögna att göra något däråt, och andra åter, att det är icke deras sak, eftersom det icke är deras land.

Hvilken ande råder då i landet? Äro icke fädernas jord, våra hem och vår urgamla frihet lika dyrbara för Sveriges folk nu som någonsin förr? – Ha en hundraårig fred och en rik materiell och andlig utveckling gjort en stor del af landets barn till veklingar utan ryggrad och själfbevarelseinstinkt? – Eller ligger någon sanning i det grymma talet att Sveriges folk är deladt i "två nationer", af hvilka den ena äger landet, men den andra icke? –

Näppeligen har någonsin under historisk tid så många olika strömningar samtidigt påverkat folksjälen tänkande och kännande som i vår tid och gjort det så svårt för den ena människan att förstå den andra och för den ena samhällsklassen eller -gruppen att rättvist bedöma den verkliga halten af andras motiv. Hvad som för en, inifrån sedt, ter sig som högsta idealitet, synes utifrån för bedömarens mången gång såsom den mest obestridliga lumpenhet.

För den, som i detta nu ärligt försöker förstå både dem som brinna af försvarsnit och dem som våldsamt reagera däremot, står det klart, att de kunna hvar på sitt håll drivas af fullt moraliska bevekelsegrunder, till och med af nästan enahanda art; eller också, likaledes båda, af mycket själfviska och i stort sedt ovärdiga. Att tilltro oss att afgöra, i hvilket bröst det ena eller andra motivet är afgörande, är däremot knappast tillåtet.

Sålunda finnes i vår tid många, som gripits djupt af den stora för-

brödningstanke, som icke vill erkänna gränserna emellan skilda folk och nationer. En liflig samfärdsel och vänskaplig täflan sedan mer än ett halft århundrade har utplånat i folkmedvetandet det från forna krigstider invuxna agget mot alla de gamla fiendefolket. Industriens arbetsskaror i skilda länder ha under kampen för sina rättigheter ingått fostbrödralag till ömsesidigt stöd och därvid gjort en klyfning efter klass- och intresseotsatser med förkastande af de gamla ras- och språk- och nationalmotsatserna.

Samtidigt ha krafven på rättvisa, på sanning, på naturlighet, på mildhet i seder och tänkesätt, på bildning och på människovärdiga livsvillkor för alla, rests af alla civilisationens förkämpar, och genom bildningens popularisering banat sig väg till alla delar af samhället och påverkat tänkesätten.

Vi få alltså icke vara blinda för, att den försvarslust, som nu behärskar en del af vårt folk, och den fredsifver, som fyller en annan del, kunna leda sitt ursprung från just den ideella humaniseringssträfvan, som satt sin prägel på hela samfundslivet sedan ett halft århundrade och som vi med rätta äro stolta öfver.

Tron på möjligheten att realisera världsfreden och den uppfattningen att kriget i och för sig är en styggelse, därför att det väcker människornas lägsta lidelser, den är icke

kommen in i samhället med socialismen eller med antimilitarismen.

Den omfattades med hänförelse af ett fåtal humanitetsförkämpar långt innan den gjordes till folkets egendom genom att ingå förbund med klasskamp, fosterlandsförnekelse och hat mot de maktägande. Och det är lätt att förstå, huru den militära myndigheten, med sin exklusiva frihetsbegränsning, för folket blifvit det förkroppsligade uttrycket för på samma gång de maktägandes öfvermakt, som för krigets idé.

Och fosterlandsförnekelsen, som i dessa dagar skorrar i våra öron som iöster från afgrunden, kan äfven härleda sitt ursprung från vår humana tids ideala strömningar.

"Ljus öfver landet – det är det vi vill." – Då vår upplysningstids pionärer visade folket, att det fanns ett ljus att sträfva fram till, ett ljus, från hvilket de voro skilda af okunighetens mörker och många samhälleliga missförhållanden, då föddes i folksjälen den längtan efter ett lif i ljus och frihet, som ännu icke mättats, men som i sitt förbund med andra, mindre ideella strömningar ledts in på vägar, om hvilka folkbildningens pionärer icke drömde.

Det besannar sig här såsom alltid, att så snart en ädel tanke träder i förbund med själfviskheten, så bär produkten af denna för-

ening i de allra flesta fall själfviskhetens och icke ädelhetens kännetecken. Detta glömma vi så ofta, då vi arbeta för framsteget, och vi vädja gärna till egoismen i människonaturen såsom den kraftigaste driffjäder för framsteget.

Och hvem säger oss, att icke denna väg, trots allt, är den rätta; och den enda? – Först kroppen och sedan själen, först materiell utveckling och sedan andlig, sådant är individens och släktets och sådant må ock samhällenas växtsätt vara.

Den missräkning, som många i dessa dagar känna vid upptäckten att icke hela det svenska folket såsom en man står upp och säger sitt: "Jag

JÄMTLAND: HANDÖLSFÖRSÉN.

KOSTYMER

Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och – kemisk tvätt.

för 5 kronor stycket är väl billigt? Sänd Eder gamla smutsiga, nerfläckade kostym i och för kemisk tvätt och präsning till **Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg** och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet.

Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter: **Finare Post-, Skrif-, Kople- och Tryckpapper samt kartong.**

Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

är redo", den bottnar helt visst i glömska af fysiologiska lagar. — Det dröjer innan nysådd säd hinner gro, än mer bära mogna skördar, och det dröjer ännu längre, innan skördar kunna bärgas från ogräsfyllda legar.

Alla de, som i dessa dagar betrakta kosmopolitismen såsom ogräset och patriotismen såsom det ädla sädet, må besinna, att den patriotiska hänförelse, som nu banar sig väg genom svenska nationen, knappast kan räkna tio år och därför ej hunnit genomsyra samhället och förkväva den sådd, som föregått.

Allt det bläck, som flutit, allt det tal, som flödat, all den handlingens propaganda, som ohindrad fått påverka det svenska folket under en hel generation för att omforma dess livsideal i kosmopolitisk riktning, kan icke ha varit förgäfvade och verkningarne kunna icke i ett enda slag omintetgöras. — — —

Jo, ett enda psykologiskt ögonblick — det faktiskt utbrutna krigets — skulle oemotståndligt såsom genom ett trollslag sopa bort decenniernas anti-nationella humanisering och lära hela Sveriges folk att se, hvad det äger att försvara — i det ögonblicket: att förlora.

Hvad hardå Sveriges folk att förlora år 1914? — Männe icke mycket större värden än vid någon föregående historisk tidpunkt, då våra förfäder gått till kamp för fäderneslandet? — Huru mycket större andliga och materiella rikedomar har icke den svenska nationen att försvara nu än för hundra år sedan eller för blott femtio år sedan?

Och märkligt nog är det framförallt de företrädesvis försvarsvillige, som i både andlig och materiell förkofran tagit jättesteg under den gångna tiden.

Om Sveriges frihet i detta nu förlorades och Sveriges kultur ödelades, skulle ingen förlora så mycket därpå som de samhällsklasser, som nu äro ovilliga att bära ökade försvarsbördor, därför att de anse sig icke äga samhället och intet intresse ha af att försvara det.

Vår tids stormän i Sverige äro få och små i jämförelse med gångna tidars, hvilka sutto som mäktiga furstar på sina gårdar; och den lyx, med hvilken vår tids rikmän omgifva sig, är mycket ringa i förhållande till det allmänna välståndet, jämfördt med gångna tidars.

Då kunde det ligga någon sanning i att "landet är herrarnes", men nu är det för visso ett fåvitiskt tal.

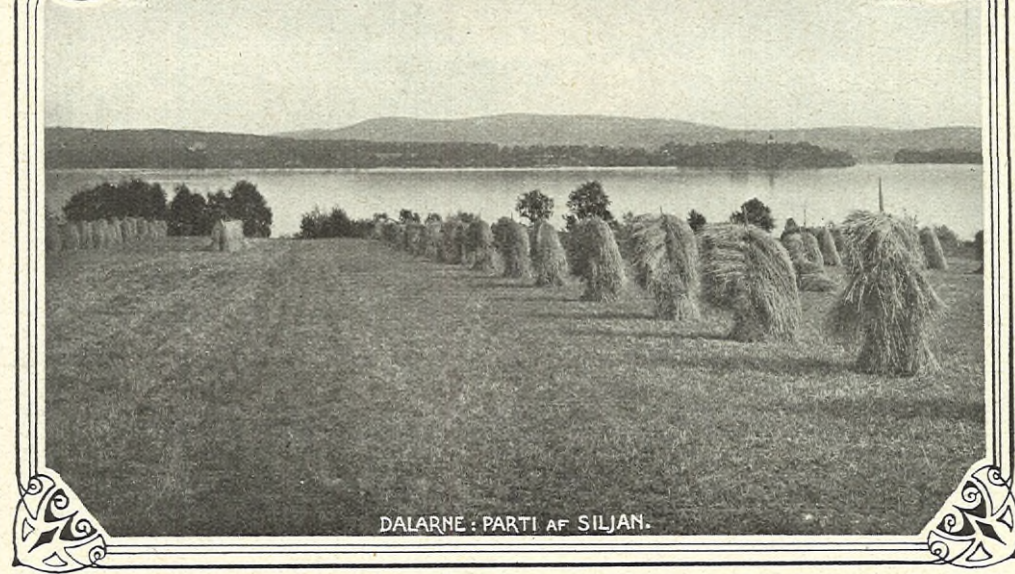

ÅNGERMANLAND: RAMSELE.

Om något land i världen tillhör folket själft och njutes af folkets alla olika lager, så är det väl vårt fädernesland. Om någonstädes friheten utnyttjas utan åtskillnad till person och samhällsklass, så är det väl hos oss.

Klyftan emellan rik och fattig, emellan lärd och olärd, emellan olika troende, i. o. m. emellan olika politiskt länkande är i själfva verket så liten, att personlig fiendskap, bitterhet eller ovilja på grund af olika åskådning hör till de sällsynta undantagen. (De, som offentligt byta med hvarandra de hårdaste ord trycka efter anförandet vänskapligt hvarandras händer. Djupare tränga ej motsättningarne.)

En högt utvecklad humanitet — en stark känsla af samansvarighet för allas lycka — respekt för andras rätt — fördragsamhet med andras åsikter — tolerans i religiösa frågor — mångsidiga bildningsmöjligheter för alla samhällsklasser — andrum och rådrum för den, som har något att komma med, utan hänsyn till stånd och bildning — rätt att tala, skriva och handla i en synnerligen stor utsträckning — rätt till sammanslutning för alla upptänkliga ändamål — stöd och hjälp utan ersättningsskyldighet i en mängd förhållanden och för stora grupper af näringsidkare — händer i tusental räcka till hjälp åt dem, som ej mäktat hjälpa sig själfva, och öfver allt en lefvande sträfvan att genom reformer

DALARNE: PARTI AF SILJAN.

på alla områden göra lifvet behagligare för alla landets bebyggare, detta är några af de värden, som vårt folk har att bevara från beröring af fiendehand och mot ofredens nallfrost, som på en kort stund skulle kunna ödelägga hela vår blomstring.

Det är upprepadt till banalitet att "ingen saknar kon, förr än båset är tomt", men det säges så ofta, därför att det är så sant. Under småkif och inbördes gnat glömmen mängden att taga vara på hemlifvets lyckomöjligheter och likaså göra vi inom det stora hemmet: fäderneslandet.

Många som i dag läsa föregående rader skola säga, att de innehålla en

skönmålning utan bakgrund af verkligheten, men hvar och en, hvars fantasi ej är allt för affrubbad för att kunna i tanken förflytta honom in i t. ex. ett slaviskt lydrrike och därifrån betrakta samhällsförhållandena i vårt fädernesland, han skall utan tvifvel blifva varse, att de lyckomöjligheter vårt land och våra samfundsförhållanden erbjuda åt allt vårt folk, om ock i olika former, äro oändligt mycket större och rikare än som med några svaga och torra meningar kan uttalas.

Om en dag, hvilket Gud förbjude, vår frihet, vår höga kultur, vår ädelt folkliga utveckling skulle hämmas eller krossas under barbarernas hæl, då skulle vi med rätta rifva vårt hår och förbanna den vrånghet och förmäthenhet, som gjorde oss blinda för värdet af så oersätliga, så öfver all beskrifning dyrbara skatter och den trångsynthet, som räknat smått och självviskt, då det gällde att försäkra dem mot oväns hand.

Men det är icke blott mot oss själfva och våra efterkommande i oräkneliga led, som vi förbryta oss, om vi försunna att värna om en sådan kultur som vår. Den utgör helt säkert ett led i världsutvecklingen af utomordentlig betydelse och det bör för oss alla, men framförallt för de samhällsklasser, som i vårt land under det sista århundradet tagit jättesteg uppåt, vara en hederssak att försvara Sveriges rangplats i utvecklingens linje nationerna emellan.

Vår urgamla frihet i förbund med sena tidars högsta kultur och ideala humanitet, det är en allians, till hvars uppehållande ingen försvarsberedskap får anses allt för dyrbar eller alltför tung.

Är det en tillfällighet att den akademiska ungdomen först och ättlingarne af Sveriges gamla

För hudens vård och ansiktets skönhet

CRÈME SIMON J. SIMON, PARIS.

Enda skönhetsmedel som icke irriterar huden.

K. ANDERSON

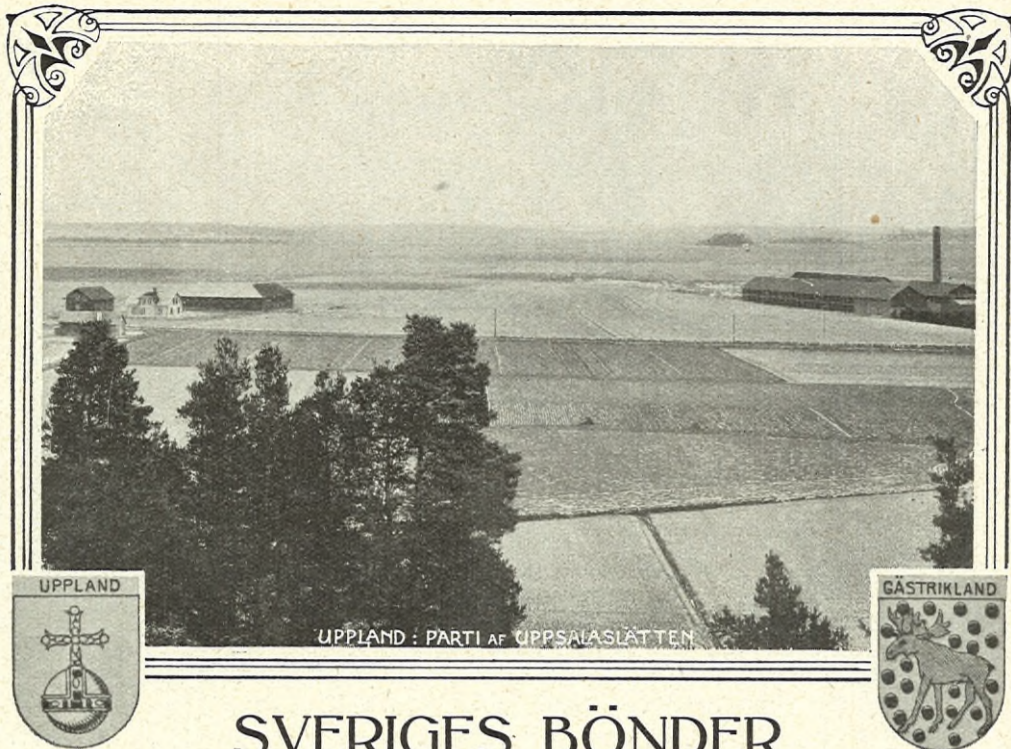
JUVELER och PERLOR

af 1:ma kvalitet, väl och smakfullt infallade, till billigaste priser här i Skandinavien. Praktiskatalog och ringmått gratis.

KUNGL. HOFJUVELERARE. JAKOBSTORG 1. REGERINGSG. 19-21.

fria odalbönder därnäst tråda fram och mana landet till själf försvar? — Skall icke också Sveriges fria arbetare vakna till förståelse af sin plats i denna allians? Arbetarens risk är lika stor som bondens eller större. Bonden kan förlora mycket, men arbetarne kunna som k l a s s förlora allt.

Då nu bönder från alla delar af landet låga till kungaborgen för att på gammaldags vis lägga

UPPLAND: PARTI AF UPSALA SLÄTTEN

SVERIGES BÖNDER I SVERIGES HISTORIA.

VÄR SVENSKA MEDELTIDS HISTORIA är fattigare än våra grannländers, åtminstone om man tänker på dramatiskt detaljerade skildringar af krig och bedrifter eller på bref och urkunder af mera personligt slag. Före Sturarne ha vi så föga af personhistoriskt material, att Birgitta och Petrus de Dacia så godt som ensamma få förse oss med hvad vi veta om den svenska medeltidens intimare själsif. Om fru Lenngren har skalden sagt att "hon skänkte världen sina sänger blott" — om Sveriges medeltid kan det sägas, att den har skänkt världen föga ord, föga sång, men desto mera af tyst och tålmodig, uppbyggande gärning. Och icke desto mindre — eller är det kanske just därför? — som det äfven på vår medeltidshistoria godt kan tillämpas hvad en tysk lärd nyligen yttrade till en af våra forskare: "Medeltiden lockar till konstnärlig framställning." Heidenstam har därvidlag inte sagt det sista ordet, inte ens bråkdelen af hvad som skulle kunna sägas redan på forskningens nuvarande ståndpunkt, ty redan det vi nu veta om kyrko- och lagkultur, d. v. s. bondekultur från denna tid, skulle vara nog att sätta fantasin i rörelse på ett hittills oanadt sätt, om någon endast ville hjälpa oss med att se det. Men därtill fordras temperament, och sådant skäms man bland vårt blyga folk vanligen att visa i nyktertillstånd. Inte minst ha våra historici härvidlag varit blyga öfver höfvan, som helt naturligt är, återhållna af fruktan för hvad Geijer kallar "det konstgjorda sammanhanget mellan händelserna", de förhastadt framlagda resultaten.

Till de få undantagen härvidlag hör den mest genialiske af Erik Gustaf Geijers efterträdare, Harald Hjär-

ne. I den af honom redigerade Svensk tidsskrift för 1876 har han som ung filosofie doktor skrivit en längre uppsats, hvars ordknappa titel: "Skandinavisk laghistoria", icke kan ge någon vidare föreställning om hur den sprudlar af satir och ungdomligt liffull känsla — allt sammansmält i en stil, som trots sin starkt litterära och lärda färgning ändå har tillräcklig prägel af den gammalsvenska bondekärfhet, som uppsatsen vill ge oss intryck af. Det är den medeltida lagkulturen Hjärne här behandlar och som denna just representeras af bonden, d. v. s. på den tiden hvarje fri, bofast man, är det också denne han framför allt skildrar:

"Om vi i stället för nitiske genealogers berättelser om rika och fåfänga höfdingaätter hade kvar något flere reseanteckningar af slaviske och engelske köpmän, som plägade besöka de stora marknaderna i Visby, Birka eller Helsingör och säkerligen emellanåt kunde göra en liten färd inåt landet, då skulle vi nog offare möta bonden, som "bullen ej älskar och bång", än vikingen, som

"vid femton års ålder fann stugan för trång", eller skalden, som "grep uti harpan med väldig hand". Han visar sig ändå icke så sällan i sagorna, ehuru han något undanskymmes af de ställigare stallbröderna. Men hvad vi varsna af honom är icke ägnadt att gifva oss en låg tanke om hans ställning i samhället, om hans vetit och manliga egenskaper. Han svarar för sig själf, han fullgör, orädd och lugn, sina lagliga åligganden i sitt fylke eller sitt härad, höflig men utan falsk blygsel umgås han med sina gode vänner bland de hugstore hersarne, godarne eller konungarne, med hvilka han stundom följer sig själf i ätt. Det kan till och med hända, att han själf bär konunganamn, ehuru han finner klokast och rättast att stanna på sin gård och hafva fyllsyn öfver sina legohjon och trälar hellre än att stiga på härskepp eller löna skalder, som kväda hans lof bakom sköldborgen. Men vi hitta också andra spår af hans tillvaro. Det är allt han, som har rest de flesta af Tiundalands runstenar, han som har nedgrävt det mesta af de tunga spiralingarna och prydliga spännena, af de bysantinska guldmynten och de arabiska silf-

verslantarne för att gömma dem undan vikingarnes snåla ögon. Han har smidt de goda svärdens, som ännu icke äro sönderfrätta af rost i de tusenåriga grafkumlen; han har härmat de latinska bokstäfverna och kejsaransiktet på brak-teatern och vridit ormslingorna på hällarne. Det är framför allt han som med idog hand har inmurat de fastaste stennarne i statsbyggnadens grundvalar. Och ur den lag, som han har funnit med sitt rediga hufvud och styrkt med sina hvassa vapen, lära vi bäst känna hans skaplynne".

Så långt Hjärne. Han fortsätter med att framhålla hurusom det inte är någon slump, att Sverige

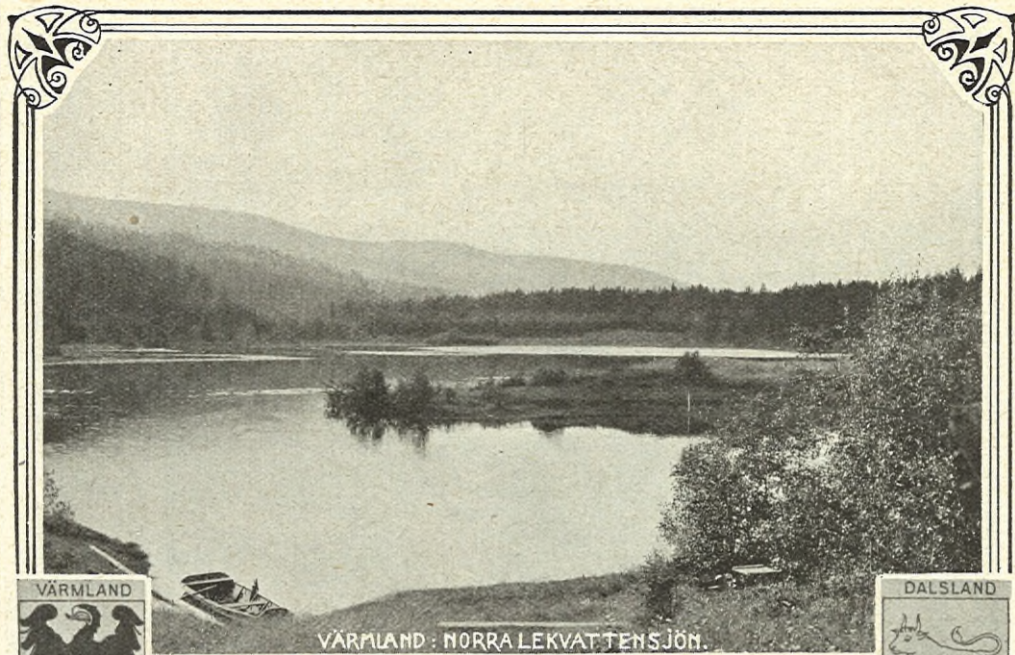

SÖDERMANLAND: BJÖRKHAGE VID GNESTA.

Zenith's Växt-Margarin är det förnämsta!

äger flere och långt bättre ordnade lagupp-teckningar än de öfriga skandinaviska länderna tillhoppa. Det är svenske lagmäns, häradshöfdingars och nämndemäns, d. v. s. böndernas lysa arbete på att utbilda vårt rättssystem, som skapat ett svenskt rike, starkt nog att sedan segerrikt genomkämpa sriden för protestantisk trosfrihet och germansk folkfrihet. Och då den germanska folkfrihetens grundprincip är självstyrelse under samfälligt ansvar, lika med det engelska selfgovernment, där tonvikten inte bara ligger vid begreppet "styra sig själf", utan ännu mera vid begreppet "styra genom sig själf", så blir den svenske bonden i urminnes tid sin egen ämbetsman, sin egen lagkarl, sin egen polis, sin egen soldat o. s. v. i en grad, som senare tider ha svårt göra sig en verklig föreställning om. Det är inte som en vild laglös själfhämnnare, som han dräper den för nidingdåd fredlöse, utan som den laglige verkställaren af häradets dom; det är inte som viking eller stigman han härjar fientliga grannars land, utan som delägare i härbanns- eller ledungsskyldigheten. Och när först landstingen och sedan alltifrån Engelbrekts tid riksdagarna kalla honom att säga sitt ord i politiska mål, då vet han, att han också åtar sig risken att få personligen bidra till riksdagsbeslutets verkställande och att detta beslut kan kosta hans blod. Det är de stora Vasarnes, framför allt Karl IX:s, evärdliga förhjänt om svenska statskicket att praktiskt ha inskärpt i Sveriges allmoges detta samfälliga politiska ansvar, som enligt Gustaf Adolfs ord gjorde konung och ständer, högre som lägre "tillhoppa", till "ett konungligt majestät", nämligen Sveriges, fosterlandets. Och man kan ej öfverskatta värdet af denna forn-germanska statsprincip för den politiska själfupfostran inom vårt folk. Det är på detta sätt som vårt stormaktsvälde fick en naturlig, bred och säker grundval i svenska folkets innersta och djupaste lager.

Denna stormaktsställning skulle kanske också kunnat hålla sig kvar, om ansvaret genömot de plikter vi en gång som nation åtagit oss icke slappnat hos de olika samhällsklasserna under inverkan af en alltför komplicerad arbetsfördelning, som kräde en utbildad ämbetsmannakår och en stående här. I slutet af 1600-talet hade redan begreppet "enhvar sin egen lag" etc. fått vika för va-

VÄRMLAND: NORRA LEKVATTENSJÖN.

nan att betala andra för att få ut sin rätt eller sitt själf försvar, och därmed hade ansvars-känslan minskats från högre till lägre lager inom folket, från adeln till bönderna.

Ordet bonde betyder för öfrigt vid denna tid icke längre detsamma som under den äldre medeltiden. Då var det liktydigt med fri, d. v. s. bofast man, och klasserna voro endast två, frie och trälar. Redan under 1300-talet försvinner emellertid träldomen, och de fyra stånden afgränsa sig allmer gentemot hvarandra, titeln bonde fick ungefär sin nuvarande betydelse af bofast landbrukare. Under 1600-talet hotades bondeståndets frihet genom aristokratiens starka maktställning och lyckades rädda sig med de öfriga ofrälse och kungamaktens tillhjälp. Men under frihetstiden har ståndet vid riksdagen jämförelsevis ringa betydelse till följd af adelns och öfriga ståndes öfverlägsna bildning. Den onaturliga bildningsklyftan började emellertid genom 1800-talets folkbildningsarbete långsamt försvinna, och efter representationsreformen 1866 får det forna bondeståndet, som sedan visade sig som andra kammarens flertal, en ditiills oanad betydelse i vår historia. Reformen hade utgått från liberala principer, men verkade helt enkelt konservativt i dålig bemärkelse genom böndernas tydliga oförstående inför så väl försvars- som kul-

ÖSTERGÖTLAND: UTSIKT ÖFVER ÅSUNDEN.

turfrågor. Den långa freden hade vänjt vårt folk af med uppfattningen af utrikespolitik, och bondepolitiken 1866-1892 karakteriseras hufvudsakligen genom sitt hårdnackade motstånd mot hvarje härreform, som inte betaltes i klingande valuta. Grundskatternas afskrifning 1885 blef priset, erlagdt till en samhällsklass af vårt folk för en uppoffring, som skulle komma att tynga alla klasser.

1892 års 90-dagars öfningstid blef emellertid öfvergången till 1901 års värnpliktsreform, och så kom 1905 - man voro frestad att utropa: "ändtligen". Ty så ha svenskarne till sist, som skalden bedt om, börjat "drifvas samman med

gisselslag", och något annat skulle ju inte ha hjälpt härvidlag. Bondetåget synes vara det sista harit när lidelsefulla utslaget af den nationella samling, som började för nio år sedan. Den som har landtmannapartiets kortsynta egennyttighets-politik från 70- och 80-talen i svidande minne, häpnar och känner sig skeptisk: är det de gamle bönderna, som förneka sig själfva och våga tro och hänföras, eller är det de gamles söner, som nu finna det vara

"tid att sätta stora klara klockor i gång"??

Våga vi tro, att det är tecken till att det gamla germanska sättet att taga samhällsansvaret i egen hand nu håller på att vakna bland ett därifrån länge bortvändt folk? Håller man nu samling, inte som fordom dalkarlar och smålänningar för splittringen och mot Vasarnas kungstanke, den nationella enhetsstaten - då skulle ju Sveriges bönder vara på marsch in i Sveriges historia igen, och då skulle vi kanske åter våga säga, att Sverige är vordet en man.

LYDIA WAHLSTRÖM.

Detta bonde-tågsnummer

kan af lätt insedda skäl ej gifva något af händelserna från själfva dagen för den stora folkdemonstrationen, utan afser närmast att utgöra en hälsning till de svenska odalmännen vid deras ankomst till sitt lands hufvudstad. Däremot hafva vi gjort omfattande förberedelser för att i nästa nummer kunna ge våra läsare en allsidig framställning i text och bild af de många olika facer, som detta enastående bondetåg torde komma att erbjuda. Det blir alltså ett komplement till detta nummer och ett högaktuellt sådant, som ingen bör underlåta att taga del af.

Pröfva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

Alla théväänner måste pröfva

Kobb's Zaryana Thé.

1/4 kg. bleckburkar 1.50. 1/8 kg. paket 0.75.
Till salu i alla finare speceriaffärer.

TORNET.

"Frihet må väl liknas
vid ett torn,
där en väktare blåser
af sitt horn;
du tag dig väl till
vara!
När du ut af det tor-
net går
och en annor det i
händer får,
där faller du ock
tårar."

BONDEHÄREN GICK som en långsam flod genom landet. Ringa till sitt upphof var den, djupt i det tysta föddes den, men under sitt lopp fick den tillflöden från alla sidor. Starkare växte sig floden med hvar dag som gick, men alljämt var dess lopp så lugnt och stilla, då den kände sin växande styrka; och ej gick den till anlopp, förrän starka murar ställde sig till motvärn för att bryta dess lopp.

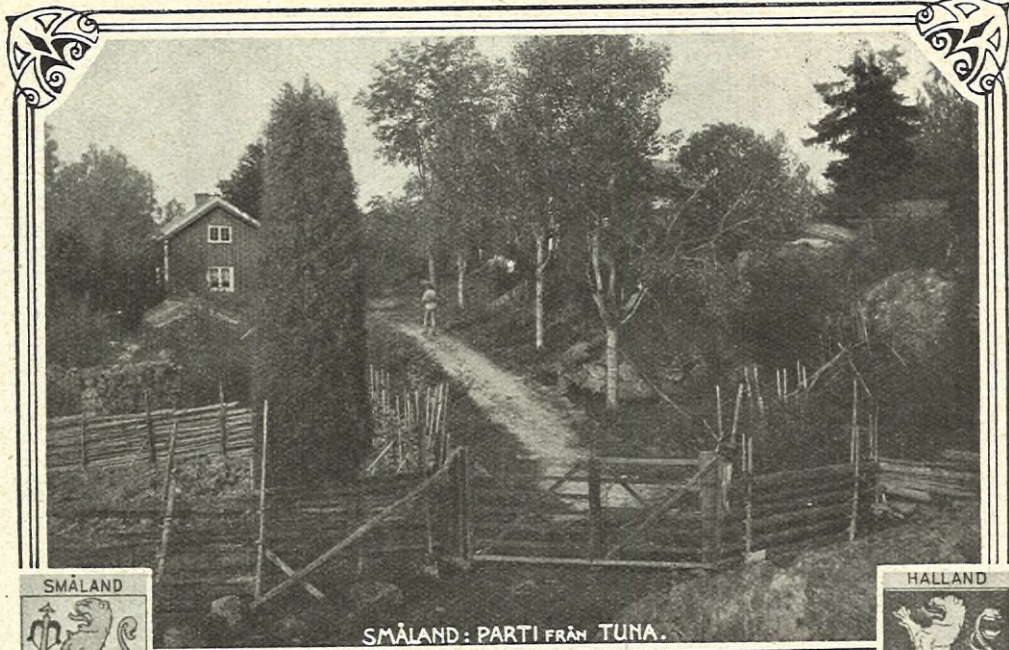
Engelbrekt Engelbrektsson hette mannen i hvilken den växande floden hade sina källor. Förut en obemärkt man som tusende andra ute i det tysta landet, blef han, då lag och rätt kränktes, den modiga och starka vilja, som samlade alla de oroliga och modstulna omkring sig. Redligen hade han först i Danmark hos konungen sökt rätt mot de utländska fogdarnas onda framfart. Med hån hade han visats tillbaka. Då reste sig först dalkarlarna, den kraftiga odalstammen kring Siljans sjö, snart slöto sig andra landskaps bönder till hären, borgar togos och städer öppnade sig för den växande bondehären. Snart nog stod den i Östergötland och öfver Kolmården ställde den marschen mot Ringstadaholm, beläget på en ö i Motala ström, och sedan gammalt genom sitt läge och sina kraftiga murar ansedt för ett af landets starkaste fästen.

Fogden på Ringstadaholm, Henrik Styke, hade genom sändebud blifvit underrättad om bondehärens tåg genom landet.

— Borganäs är fallet, hade sändebudet sagt. De tapprare karlarna i Södermanland ha dragit mot Gripsholm, som fogden Hartwig Flög lämnat i stor räddhåga efter att ha låtit nedbränna borgen. Slots-herren i Stockholm, fogdarna öfver Örebro och Nyköpings slott ha måst underhandla med den väldiga bondehären. Snart står den utanför Ringstadaholm, Henrik Styke.

Men den mörke fogden log hånfullt till svar.

— Låt dem komma, dessa bönder, sade han. Starkare borg än Ringstadaholm gifves icke. Hur menar du, att dessa bönder, okunniga som de äro i krigets konst, skulle kunna intaga den-

SMÅLAND: PARTI FRÅN TUNA.

na starka borg. De andra fogdarna skola af den rena förskräckelsen tvingats att daglinga. Sannerligen jag fruktar en skara bönder.

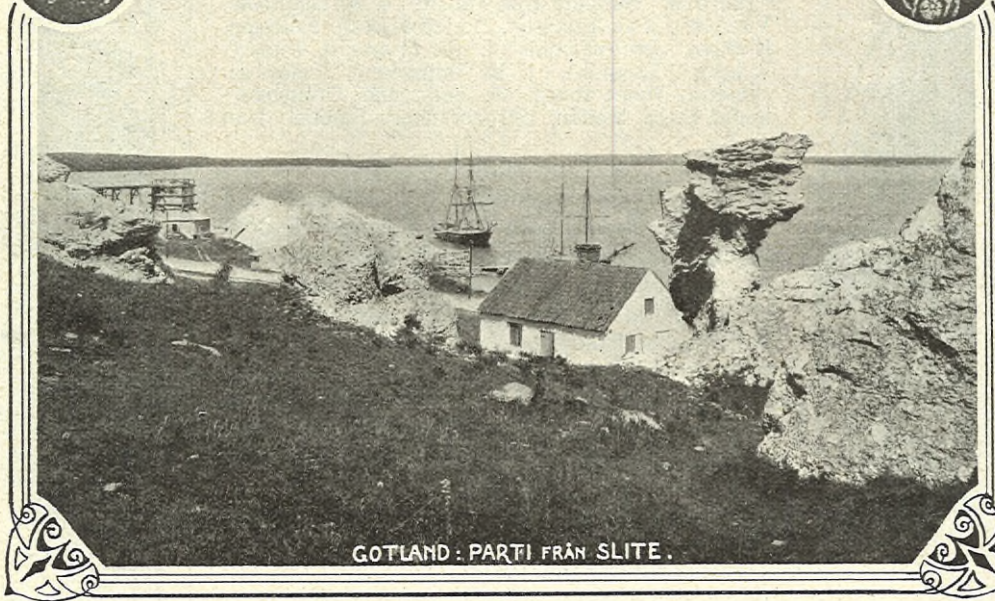
Några dagar efter såg Henrik Styke från murens bröstvärn, hur den väldiga bondehären kom dragande ned mot strömmen. Först lägrade sig hären på ena sidan af denna, men snart öfverfördes en del till andra stranden för att å ömse sidor afskära förbindelsen med land för borgens folk. Första dagen höllo de sig stilla, liksom rådpägande, men nästa dag kom en båt öfver strömmen med bud till Styke, att Engelbrekt önskade underhandla med honom. Styke gick ej ut till bönderna, därtill föraktade han dem för djupt. Han steg upp till den starka murens bröstvärn och härifrån ropade han till männen nedanför:

— Hvar är du, mäktige Engelbrekt, som sätter dig upp mot din konung och hans män. Träd fram, så jag må se dig!

Ur den lilla hopen steg nu en liten, oansenlig man fram. Fogden lade märke till, att han haltade, och han fann honom så löjlig, att han utbrast:

— Mig synes du gjorde bättre i att ge dig hem och slöjda dig ett par kryckor än halta landet rundt med din bondehär.

Den lille mannen nedanför muren blickade

GOTLAND: PARTI FRÅN SLITE.

Berättelsen om ett bondetåg.

lugnt upp mot fogden, där han stod öfverst på muren.

— Jag har endast kommit för att fråga dig, om du i godo utan strid vill lämna borgen i våra händer, sade Engelbrekt.

Den myndige fogden log hånfullt, där han stod. — Borgen får du aldrig, sade Styke, och intaga den kan du inte. Vet du då icke, att Ringstadaholm är en af de starkaste borgar i hela riket. Tacka din lycka att jag inte låtit mina bågskyttar för länge sedan jaga hundra pilar genom din kropp för din stortalighets skull.

— Så vill du icke underhandla? sporde Engelbrekt fast.

— Underhandla, kom det i vredgad ton från Styke. Ser du, hur högt jag står öfver dig, högt, och bakom de starkaste murar i landet. Den dag skall jag underhandla med dig, då du står ansikte mot ansikte med mig. Till den dagen föraktar jag dig, din bondehär och dina förslag om underhandling.

Då höjde Engelbrekt sitt hufvud stolt mot fogden. Starkt och med betoning på hvarje ord sade han:

— Så skall du inom kort möta mig, Henrik Styke, ansikte mot ansikte. Och hjälpe mig Gud och Sankt Erik konung, om jag ej inom sju dagar drager dig härut vid håret!

Därpå begåfvo sig Engelbrekt och bönderna fort öfver strömmen till den öfriga hären.

Men den följande dagen höll bondehären sig ej stilla. Från borgen såg man, hur hären uppförde befästningar för att skydda sig samt huru man därjämte började bygga en väldig flotte.

Styke log åt alla deras förberedelser.

— De kunna hållas, fänkte han, med en flotte infaga de icke Ringstadaholm, vore den ock så stor, att den gick från land till land.

Nästa dag kommo åter utskickade från bondehären och sporde Styke om han ej belänkt sig och ville lämna borgen. Åter stod fogden öfverst vid bröstvärdet.

— Bönder, ropade han föraktligt, hvar lärden i eder krigets konst? Förmodligen vid plogarna ni sätta i jorden eller bland de råmande djuren inne i edra fähus. Återvänden till dem, ty att vistas där passar eder bäst, men talen i om att intaga min borg, då skrattar jag eder rätt upp i ansiktet.

Men en af de största och kraftigaste bland

Sy Edra kappor och klädningar själf. Begär prof på våra prima tillverkningar af **Kapp-, Dräkt- & Klädningstyg**. Ni finner alltid något i Eder smak till billigt pris. Köp äfven Schalar, Filtar och Respläd hos **A.-B. C. O. Borgs Söners Fabriker** i Lund.

Salicedrin-salva

Framställd af svensk leg. läkare på basen af Zn; S; Salicylat; Pyrol. Oxycedri; etc. Osvikligt medel mot själfsprickor, äldre sår, lätta brännskador, torra kroniska ekzem. Säljes endast å apotek. Studera noggrant medfölj. bruksanv. Pröfvad å svenska sjukhus. Tillverkas af **Tekn. Fabriken Påqueurette, Sthlm.** Prospekt på begäran.

Bönderna väntas.

STOCKHOLM LIKNAR FÖR närvarande mest af allt en stor gästbudsgård. Man bjöd hela landet, det var en stor gest, egentligen ny och ovan för Stockholm. När så hvarje landsända lystade och svarade, att nog komma vi — och vi och vi, då gällde det också visa, att man kunde stå för bjudningen, skaffa tak öfver hufvudet, sängplats och förplägning åt alla. Vid de 30,000 måste man sätta gränsen, men det är också en imponerande siffra, jämnt dubbelt så stor som den, hvilken från början tänktes som maximum.

Ledningen af hela låget sker ju från arbetsutskottet i Uppsala, men värdskapets egentliga ansvar och börda bäres af mottagningskommittén i Stockholm.

Uppe å mottagningsbyrån arbeta bortåt ett sextiotal personer praktiskt låget dag och natt och man känner igen arbetsfebern från stora gästbudstillrustningar. En afdelning tar emot allmänheten, som kommer dropande in under hela dagen för att begära eller aflämna anmälningsblanketter. Stora tjocka liggare fyllas med adresser: grosshandlar X. anmäler sig för 3 bönder, helst östgötar, änkefru S. 1, professor A. 4, prins Eugen 30, men bankir B. logerar på ett bräde 100 i en rad af tomma våningar och det förslår ett stycke. Och dock tyckas alla dessa erbjudna privatbostäder blott som en droppe i hafvet. Hotellen räcka ej heller. Man tar till kaserner, gymnasijsalar, skolor, allt som kan tänkas af lokaler, det betyder extra löfdag i Stockholm den 6, och medan man slufvar in det ena tusentalet efter det andra inkomma nya anmälningar lika fort.

Så gäller det att placera ut alla dessa bjudningar på dem, som skola komma. Våldiga register upprättas, där hvarje deltagare inskrifves samt hans adress i Stockholm. Vidare skrives ut en kvartersedel för hvarje deltagare, där nödiga upplysningar stå. Dessa kort skickas ut i förväg till färdledarna, som dela ut hvar åt sina, och sålunda kan hvarje deltagare, medan han sitter i den packade kupén på torsdagen, ha tillfälle att noga studera å sitt kort namnet på

J. E. FRYKBERG.

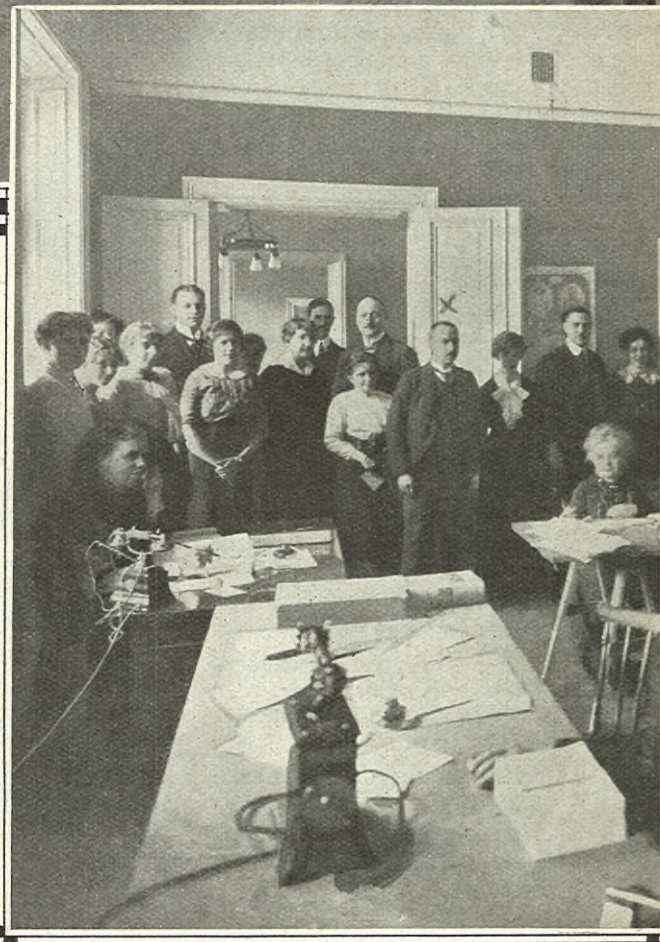
Bondelågets verkställande ledamot och telegramafsändarnes talman inför konungen. Emil L:son Finn foto.

Den öfre bilden. Bondelågets arbetsutskott i Uppsala. Sittande från vänster: J. A. Lundholm, Våppeby, J. G. Eriksson, Söderby, Aug. Eriksson, Kroksta, grosshandlar J. E. Frykberg, Uno V. Nyberg, Långtora, J. M. Pettersson, Husby, R. Hegardt, Bemersberg, O. Söderman, Gråmunkehöga, K. H. Modén, Bergsbrunna. Stående från

den familj, där han skall bo, husnummer och gata, spårvagnslägenheter och slutligen den åsatta stämpeln, som kanske bjuder honom på dramatiska teatern, på någon biograf eller ett museum, på ett hembygdsgille eller den stora festen på Skansen efter uppvakningen. Det är inte troligt att han tappar delta dyrbara kort, men skulle så olyckligt vara, så kan han anmäla sig på byrån, och då skall statistiken vara så fullständig att man kan slå upp honom i registret och säga honom hvar han bor. Alla hinna nog inte få sina kort i förväg, då få de mötas af kommitterade vid stationen, och korten utdelas där.

Hvem undrar på, sedan man hört om allt detta, att det är brådtom på byrån, att det arbetas på öfvertid, och att den förstärkning af "unga trefliga flickor", som kommer om kvällarna, inte förslår långt, äfven

Ett litet randkåseri under rustningsdagarna.

villiga arbetskraften knogar med tusentalen för ögonen och längtar efter förstärkning. Sedan tillkommer stoppningen af madrasserna och deras utplantering.

Medan mottagningskommittén sålunda arbetar vidtaga äfven de enskilda värdarna sina förberedelser.

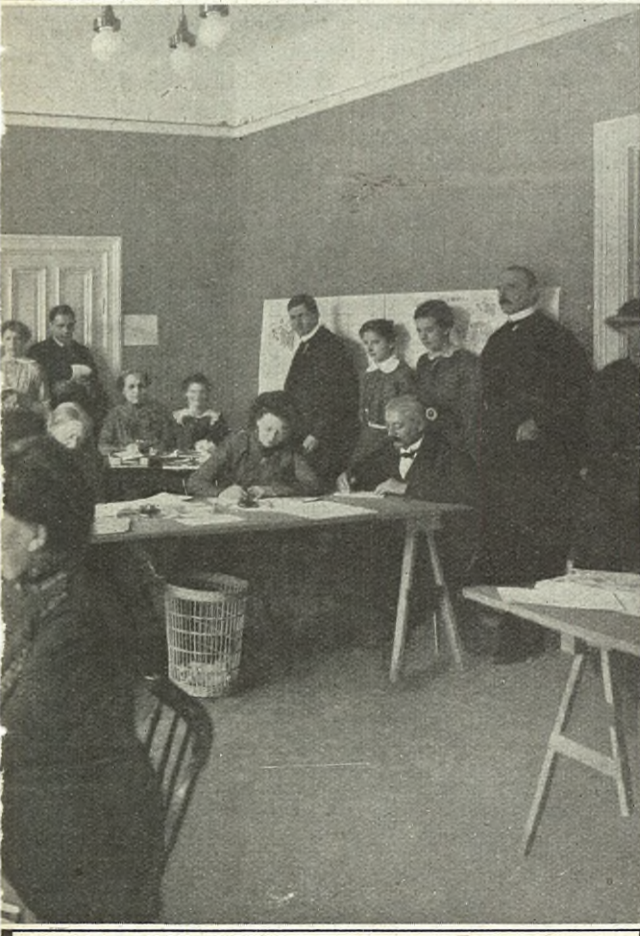
Man möter en bekant nere vid fåget eller kajen: Hvar skall du hän? — Ut till landet och hämta in sängkläder åt bönderna.

En annan: — Hvad skall ni ha för bönder? — Jo, det blir gamla bekanta från vår hemtrakt, vi har telefonerat direkt ner och bedt dem välkomna. Eller:

— Ja, jag tänker beställa kottetrader i god tid. O. s. v.

Den stora dagen inväntas alltså med spänd intresse, och säkert blir den 6 februari en dag af alldeles enastående prägel. Bondetåg till Stockholm ha vi haft förr, men då ha bönderna fått ligga utanför tullarna, och det har inte alltid bekommit dem väl, som vågat sig inom. Men att bönderna från alla Sveriges landskap hålla gudstjänst på morgonen i alla Stockholms kyrkor och sedan mötas utanför slottet för att fåga till konungen och säga sitt ord — allt detta är något nytt i våra häfder, och det kommer att blåsa historiska vindar i flaggor och banér den dagen.

Och öfver allt på landsbygden är bondetåget föremål för allas tankar. Troligen än mera än i hufvudstaden, där andra händelser kunna distrahera. Känner man bönderna en smula och har talat med dem om den landets lifsfråga, som är anledningen till deras uppmarsch mot Stockholm, så vet man hvad de tänka, de bästa af dem. Så här sade ordagrant en bonde, far till tio granna pojkar, vid ett samspråk i julas: "Rustar vi bara mens tider är, så slipper vi krig, för då förs inte fienden på oss. Han kan inte vara ovetande om, hur bra våra gossar träffar prick från de är femton år gamla. Därför är det ju klart, att det måste vara uträkning att kosta på försvaret nu, innan det är för sent!" Undras om inte den mannen är med i bondetåget!

vänster: O. A. Alström, Lilla Väsby, A. P. Jansson, Gafvel, E. E. Eriksson, Fullerö, Alex Vallén, Ahlsta, Rob. Johansson, Esplunda, J. Bouveng, Bodarne, Ad. Andersson, Bålsta. Emil L:son Finn foto. På nedre bilden: På mottagningskommitténs byrå i Stockholm X Byråns föreståndare ingenjör V. Frestadius. A. Blomberg foto.

förutsatt att den arbetar med kortutskrifning utan att vare sig prata eller skratta?

Och ändå är det mycket mera. Telegrammen med sympatiuttalanden skola sorteras för hvarje dag och sändas till bokbindaren, den stora posten skall genomgås och besvaras. Bara till detta behöfves en här af maskinskrifverskor. De många olika tågens väg från våra kyrkor genom gatorna innan de sammansmälta å Gustaf Adolfs torg skall utarbetas, så att inga sammansötningar ske, och annonseringen kräfvat sitt eget departement.

Det är icke blott banér, som sömmas i dessa dagar. Högst uppe i det stora kontorets vidsträckt lokaler surra symaskinerna bitfida och sent. Här konsumeras packor af oblekt domestik som förvandlas till madrassvar åt de väntade gästerna. Den fri-

UNO V. NYBERG. Bondetågets förste förslagsställare, dess ordförande och talman inför konungen. Emil L:son Finn foto.

bland karlarna höjde då sitt ansikte mot Styke.

— Engelbrekt Engelbrektsson låter hälsa dig — och lägg väl märke till hans ord — inom sju dagar, som han sagt dig, skall han tala med dig själf om denna sak från krönet af borgen Ringstadaholm.

Det var en sådan fast, manlig klang i bondens röst, att den födde en lärande oro i fogdens sinne. Noggrant lät han de följande dagarna utspana allt, hvad bondehären företog sig. Man såg då, huru bönderna kommo dragande uppifrån skogen med stora foror af fällda träd. Och samtidigt började andra af bönderna uppföra en byggnad på flottan, de byggd. Den uppfördes i fyrkant och första dagen hade man en våning färdig. Under andra dagen byggdes en ny våning ofvan den första och så en hvarje dag, tills ett mäktigt torn, fem våningar högt, reste sig på flottan, hvarje våning på tornet försedt med bröstvärn.

För hvarje dag som tornet reste sig högre antog Stykes ansikte ett allt betänksammare uttryck. Nu voro sju dagar gångna sedan Engelbrekt först sökte underhandling med honom och fogden kände en orolig aning vakna, då han mindes de ord, Engelbrekt yttrade till honom.

Henrik Styke stod nu på sin vanliga plats vid bröstvärn.

— Se, se, hörde han krigare och bågskyttar ropa omkring sig.

Bönderna hade lossat lågen med hvilka flottan var förankrad, och det väldiga tornet började långsamt röra på sig. Ingen varelse syntes till ofvan bröstvärnen, stort och ensamt reste tornet sig öfver vattnet, som stilla förde det öfver mot Ringstadaholm.

Fogden stod kvar på sin plats vid muren. Helst hade han velat fly bort och gömma sig i borgens innersta vrå, ty dels mindes han sina hänfulla ord till bönderna, dels förstod han, att den vida talrikare bondehären lätt från det höga tornet skulle kunna äntra öfver muren och låta den stolta borgen hemfalla åt olycka och förstöring. Helst hade han velat fly, men en ännu starkare makt band honom fast. Förgäfvos hade krigsfolket på borgen låtit slungorna kasta stora stenblock mot tornet. Det stod fast. Nu ankrade flottan intill borgens murar alldeles framför fogden. Orörlig stod denne kvar på sin plats. Jämsides med den hefta förskräckelse, som fallat honom, vaknade något af förundran i hans sinne och åter och åter frågade han sig:

— Hvar lärde väl bönderna konsten att föra krig, hvem gaf dem förståndet och rådhetsen att af skogens träd bygga detta sinnrika torn, hvem lärde dem räkna så väl, att det lätt gled öfver vattnet och icke genast störtade öfverända och ned i djupet af strömmen?

Medan Styke stod och undrade så, lyfte sig ett ansikte och ett par breda skuldror öfver tornets högsta bröstvärn. Styke kände alltför väl igen Engelbrekts ansikte med

dess starkt byggda hufvudskål, det mörka helskägget och det långa, raka håret, som var deladt öfver pannan, föll öfver öronen och var skuret jämnt efter nacken. Han såg detta ansikte alldeles inne på sig och hans blick häftade vid det. Hvar blef det af hänet och föraktet, med hvilket han förut afspisat den lille haltande mannen? Som fräcka öfverord hade han hållit Engelbrekts tal, då han sökte underhandling. Nu stod han där, som han sagt. Styke blef vid att se på honom. En härskares trygga hållning hade detta ansikte, en lugn, manlig styrka brann med stilla låga i ögonen. Icke öfvermod, icke begär efter egen makt och ära hade lyft upp honom på den plats, där han stod. Folkets vilja till rätt och frihet hade byggd tornet och öfverst hade de lyftat den, som bäst förmådde tolka deras innersta längtan, deras rop mot förtrycket, deras fasta tro på rättfärdigheten af den sak, de rest sig för.

— Du ser mig an som såge du ett djäfvulens bländverk, bröt Engelbrekt tystnaden. Men nej, du ser sannerligen en varelse af kött och blod. Jag har hållit det löfte, jag gaf dig, nu står jag inför dig, ansikte mot ansikte. Vill du nu underhandla, Henrik Styke, eller vid Gud låter jag dalkarlarna blåsa i lurarna, att striden må börja.

Styke svarade icke, men betraktade öfvändt Engelbrekts ansikte.

— Har du mistat målföret, fogde, utlät sig Engelbrekt, eller förlitar du dig på dina krigare, då du ej längre litat på dina murar. Eller tror du, att jag kommer ensam och att detta torn är slumt och dött som träden i skogen, hvilka fällts för att resa det upp. Hör an, kamrater, ropade han inåt och hans röst ekade förstorad i tornets dunkla djup, hör an och gifven röst, så fogden får höra, att tornet inte bara är det döda trädet utan lefvande af vilja och m a n n a o d.

I samma stund steg ett brus af röster ur det mörka tornets innandöme. Öfver bröstvärnen höjde sig ansikte efter ansikte, hotfulla och allvarsamma, så långt in man kunde se. Som den plötsliga stormen i skogen voro rösterna och deras sorl fyllde fogden med förfaran. Det var icke människors röster, han tyckte sig höra, bruset var som det kommit djupare ifrån ur naturens egen starka själ, kufvad och kränkt i sitt innersta lif. Så steg sorlet tills hela tornet från ofvan till nedan skallade af det. Därpå

stillnade det sakta och drog förbi som då stormen blir vind och dör i höstens skogar. Åter härskade stillheten, tornet reste sig ensamt, tyst och allvarligt mot rymden.

Hade fogden skrämtd för alla de vreda rösterna, så fallades han af en större förskräckelse af tystnaden, som följde därpå.

— Du har hört vår vilja, sade Engelbrekt. Säg nu ditt ord om du lämnar borgen eller om lurarna skola blåsa till strid.

Fogden lyfte långsamt sina händer öfver hufvudet som ett tecken på underkastelse. Hans ansikte hade genomgått en sällsam förändring. Det var som dess vanliga uttryck brustit samman

och ett annat ansikte långsamt klarnade fram bak den hvita och spända huden.

— Fred söker jag, sade fogden och det syntes, att han fick kämpa för att få ord. Fred söker jag och frött aftåg. Må borgen falla i edra händer, bondemän, ty starkare såg jag ingen. Men svara mig blott på en fråga, som min tunga stammar på och ej blir kvitt. Sägen mig, hvar föddes en sådan vilja, hvar lärde den sig enighetens styrka och hvar krigets konst? Hvem lärde eder att bygga detta torn af den svenska skogen och att så skickligt föra det mot Ringstadaholm?

Engelbrekt såg fogden in i ansiktet och blicken djupnade, som sökte den allvarligt efter den hemlighet, hvilken Henrik Styke grubblade öfver.

— Du frågar, Henrik Styke, hvar vi omsider lärde oss enigheten, hur viljan vaknade, hur modet reste sig och kräfd sin rätt. Du frågar, hvar bonden, jordens son, lärde sig krigets konst och färdighet, hur han mäktade tänka ut tanken om tornet, vi fört mot dina murar, och hur han fick händer att göra en verklighet af tanken. Icke han ensam var det, som gjorde det. Den väldige Gud sände oss sin stora läromästare — Nöden. Hon lärde oss att tro på oss själfva, då ingen annan hjälp kom, hon lärde oss att stå tillsammans, där vi förut mistroget och afundsjukt betraktat hvarandra, hon lärde oss att modigt lyfta vår samfälda vilja mot förtrycket. Nöden, ett helt folks nöd, Henrik Styke, lärde oss sist af skogens starka fur bygga detta torn, från hvilket den svenske bonden, som annars går ödmjuk och tystlåten vid sin plog, skall veta att tala högt och redigt med fogdar och herremän, ja, vore det af nöden, ock med världens mäktigaste förstar och konungar! — Fogden Henrik Styke böjde hufvudet inför detta språk. Stilla gjorde han ett tecken inåt borggården och snart hördes bommarna lyftas från portarna till borgen och nycklarna sättas i låset.

CARL SVENSON-GRANER.

BONDETÄGETS PSALM. VID DE HOGTIDLIGA gudstjänster, som fredagen den 6 februari skola äga rum i ett flertal af hufvudstadens kyrkor för medlemmarne af Bondetäget, kommer att utföras å nästa sida stående psalm med ord ur Svenska psalmboken, och hvar till musiken komponerats af organisten vid Oscars kyrka, tonsätaren Patrik Vretblad.

BENDIX REALISATION pågår ännu en kortare tid
18 Regeringsgatan 18,
 lokalen hålles öppen fr. 9 f. m.—6 e. m.

Bref till en död.

BN BONDHUSTRU SOM EFTER ett kort äktenskap mistade sin man och lefde i ett långt änkestånd, efterlämnade detta och många andra bref, som hon skrifvit till sin döde make.

Min käre bortgångne make!

Du förstår att det endast är för att få mitt lifs långa ensliga timmar att gå som jag skrifer till dig, fast du är död och borta. Men det är mig ändå, som om jag åter finge tala till dig.

Jag har ofta tänkt på, hur litet vi talade till hvarandra, medan du lefde. Kanske visste du inte hur högt du var älskad. Men om jag berättade dig, att nu är mitt lif en enda lång och enslig väntan på att få återförening med dig, tror du det då? Förlåt mig! Nog visste du att jag älskade dig, fastän jag inte sade det så ofta på sistone. Det kom så mycket annat på tungan som skulle sägas, och det kan hända att det som borde sägas inte blef sagdt. Nu vet jag hur du svarar. Du säger: "Ja då, gumman min, nog älskar du mig, och nog äro vi så lyckliga, vi kan vara", och då ler du så att dina tänder lysa hvita, och det blir en rynka vid tinningen. Men jag undrar ändå om jag älskat dig riktigt djupt, efter som jag sörjer dig så gränslöst.

Jag går igenom dessa få år vi lefvat tillsammans, och jag tror att jag nu snart har fått klart för mig hvarenda stund af dessa tre år. Jag vet hvad du gjorde då och hvad du sade då. Jag vet att det doftade af rosor, då du sade det, och att skyarna gingo mörka och tunga af höstregn, när du gjorde det. Dessa tre år äro mitt lif. Det började en vårdag, du minns nog den du också, när solen lyste så varm och vacker och när gräset började spira vid vägkanten. Då kom du, och då började jag lefva. Så dog du en ljus och mild höstdag, och då slutade jag lefva. Från den vårdagen, då du kom, och till den höstdagen, då du gick, var det en enda sommar, ljus och varm och vacker. Det var mitt lif.

Nu lefver jag om allt igen, fastän jag är ensam. När det blir vår och gräset spirar och björkarnas knoppar börja svälla, så firar jag den första riktiga vårdagen i mitt lif. Då sätter jag på mig den klänning, som jag hade då, och då kokar jag nässelkål som då, sätter blåsippor och hästhof i glas och öppnar fönstret mot solsidan, alldeles som den gången. Och allt är så lika, men du som jag kläder mig för, som jag tager in blommor för och kokar nässelkål åt, du kommer inte. Du kommer aldrig mera.

Vet du att i går var jag till din graf igen, jag hade barnet med mig, och hon var så snäll. Hon satt så stilla i vagnen, medan jag ansade grafven. Och när jag en

Gud bevara Kønung och fädernesland!

Sv. Psb. 305.

Maestoso. Patrik Vretblad.

Väl-sig-na, go-de Gud, — vår ko-nung och vårt land! — Och
Gif e-nig-het, gif frid, — oss i din fruk-tan stärk! — Be-

sträck din mil-da all-makts-hand Ut-öf-ver slott och hyd- - da!
främ-ja vä-ra hän-ders verk, Och vä-ra hem be-skyd- - da!

Gif tå-la-mod, gif man-na-mod, I mot-gång och i fa-ra! Gif

al-la kraft att lif och blod För all-mänt väl ej spa-ra! O

Gud, var di-no fol-ke god! Din arf-ve-del be-va- - ra!

gång tittade till henne, satt hon alldeles stilla och bara såg med stora ögon på en grannfjäril, som satt på täcket i hennes vagn. Det var en stor grann sorgmantel, och då grät jag igen, som jag aldrig annat gör. Förlåt mig! Om du såge det, skulle du säga: "Gråt inte, stumpan!" Ah! Om du ville komma till mig och säga så åt mig en gång till! Säg det så där lugnt och manligt varmt, så att man slutar gråta med samma och i stället undrar hvarför man gråtit.

Med stugan och trädgården har jag gjort som du tänkte göra, men inte hann med. Jag har gjort de där gångarna du talade om att vi skulle ha. Och så har jag planterat nypohäcken, och den blommade i fjol för första gången, och jag fick så mycket nypor på hösten, och så har jag satt nattviol och nejlikor på listen framför köksväggen, lagt ett litet rosenkvarter utanför kammarfönstret. De blomma nu, och äro så vackra. Lavendeln har jag också satt ut och löjtnanthjärtana. Och allting trifs och blommor, så du kan aldrig tro.

Johan hjälpte mig, så att jag fick behålla stugan, och när jag fick ut försäkringarna hjälpte han mig att sätta in dem på banken.

Af Carl Larsson i By.

Nu får jag räntan hvarvt kvartal, och det räcker så godt till. Jag har lärt mig binda nåt och väfva konstväfnad också, och det går nu riktigt bra. Vet du att i förra månaden förtjänade jag 20 kronor. Tjugu kronor, som jag förtjänat alldeles själf! Om det går lika bra i framtiden, kanske jag inte behöver röra räntan på lifförsäkringen. Då kan pengarna få stå och växa tills Lisa blir stor, så kanske jag kan kosta på henne något.

Hon växer och är så rar, så du kan inte tro. Hennes ögon bli allt mera lik dina, så där blå och varma, och ibland sätter hon fingrarna så där som du brukade sätta dem, när du funderade på något och glömde allt annat. Nu talar hon snart rent. Jag har lärt henne säga "far", fast du är borta. Och ibland tultar hon fram till ditt porträtt, pekar på det med sitt lilla finger och säger: "fah, fah!" och då gråter jag igen.

Förlåt mig att jag gråter så ofta, men det är så ensamt. När jag stänger dörren om kvällen, tycker jag att låset knäpper så hårdt som skott. Och jag tittar alltid efter, om inte du står utanför och vill komma in. Och nättarna äro så långa. Jag vaknar ibland och lyssnar efter dina andetag, men jag hör dem inte. Jag hör bara Lisas. Hon sofver så godt och har så fina rosor på kinderna. Men när det är kallt och blåser ute, då gråter jag för att du skall ligga i den kalla grafven och frysa.

Och nu är det sena natten, men jag skrifer för att skingra tankarna. Om jag inte skref, så skulle jag bara gråta, när jag skrifer är det ändå som om det lindrade.

Johan frågade mig en dag, om jag ville att han skulle taga korstjappan på arrende, så skulle jag slippa låna häst hvar vår och bruka den. Hur skall jag göra? Jag minns inte om du någon gång talade om korstjappan. Han erbjuder mig tio kronor i arrende för den, och det får jag antingen kontant eller i varor för hushållet. Förlåt mig att jag skrifer och frågar, när jag vet att du inte kan svara, men jag måste göra det. Jag måste låtsas som om du kunde höra mig, annars skulle jag dö.

Om söndag skall jag taga Lisa med mig och gå till din graf. Jag skall då taga med mig de vackraste af rosorna i rosenkvarteret. Du skall få se så vackra de äro. Nu skall jag inte skriva mera i dag, och jag lofvar dig att inte gråta så mycket. Jag har ändå fått tala med dig, fastän du inte kan svara.

Se, så godt Lisa sofver och så lik dig hon är. Din kvarlåtna maka Stina.

P. S. Förlåt mig, men jag grät så att mitt hjärta kunde brista, när jag skref ditt namn på kuvertet. Du har ju inte varit borta mer än ett halft år, och lifvet ligger så ensamt och tomt och långt framför mig.

D. S.

SKÅNE: VID SKIPPARPS DAL.

Wettergrens
BARN-KONFEKTION

BÄSTA SMITT-
OMSÖRESFULLASTE ARBETE-
PRIMA TYGER & TILLBEHÖR
ERHÅLLAS I DE FLESTA
BARNBEKLÄDNADSAFFÄRER I RIKET.

OFVANSTÅENDE FABRIKAT
finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser hos
A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

SJU
dagar i veckan
läses en annons i
IDUN

Fort och lätt
uppnås ett glänsande resultat om man pular kökskärl, messingsluckor m. m. med
Gahns Splendid
i flaskor à 25 och 50 öre.

KÖKSALMANACK
Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 8-14 FEBR. 1914.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; tomatbiff med stekt potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te med sultancake. Middag: Consommé Celestine; kokt piggar med äkta hollandaise; stekt orre med salader; artistkompott med mandelkransar.
MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; rökt sill med ägg; kaffe eller te. Middag: Dillkött på får med potatis; nyponsockpa med vispad grädda och skorpor.
TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; linskotletter med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt torsk med senapsås och potatis; risgrynspudding med saftsås.
ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt risgrynspudding (rester från tisdag) med lingon; mjölk; kaffe eller te. Middag: Oxstek som vildt med ärtor och potatis; äppelkompott med grädda.
TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; uppvärmd stek (rester från onsdag) med makaroner och ansjovis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Vegetarisk rotpuré; falsk fiskfärs med hummersås; pösmunkar med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; ägg; stekt sill med potatis; kaffe eller te. Middag: Köttjärke med ärtor; rabarberkräm med mjölk.
LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; uppstekt köttjärke med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Blodpudding med smält smör och lingon; saftsoppa med skorpor.

RECEPT:
Tomatbiff (f. 6 pers.). 5 stora tomater, 2 tsk. salt, 1/4 tsk. hvitpeppar, 1 ägg, 1 kkp. stötta skorpor, 1 hg. smör, 1 stor portug. lök.
Beredning: Tomaterna sköljas, torkas och skäras i skivfor. Tomat-skivforna kryddas och doppas i det uppvispade ägget samt vändas i de stötta skorpor. Löken skalas och skäres i tunna skivfor. Hälften af smöret brynes i en stekpanna, tomat-skivforna läggs i, stekas vackert brun på båda sidor och uppläggs på varmt serveringsfat. Löken brynes i resten af smöret och därmed garneras bifarna. De serveras med stekt potatis.
Consommé Celestine (f. 12 pers.). 40 gr. tapioka, 1/2 kkp. vatten, 2 1/2 lit. klar consommé, salt, cayenne. Garnityr: 1 msk. fint hackad gräslök, färserade pannkakor.
Beredning: Tapiokagrynen få koka i vattnet, tills de äro klara, då de vridas genom muslin och afredningen hälls i consomme, som därefter får koka upp och afsmakas med kryddorna. De färserade pannkakorna ta-

gas ur med ett rundt mått till kakor (omkr. 2 cm. i diameter), hvilka läggas i soppskålen tillika med gräslöken och den heta consomme hälls öfver.

Färserade pannkakor (f. 12 pers.).
Pannkakor: 60 gr. mjöl, 1 kkp. grädda, 1 kkp. mjölk, 1 ägg, 1/2 tsk. salt (3 gr.), 1/2 msk. smör (10 gr.), till pannan.
Färs: 150 gr. benfritt höns- eller kalkkött, 1 tsk. salt (5 gr.), 1/4 tsk. hvitpeppar, 1 ägg, 1/2 msk. mjöl (5 gr.), 1 1/2-2 dcl. tjock grädda, 1 tryffel.
Beredning: Mjölet siktas i ett fat, grädden, mjölken, ägget och saltet tillsätts. Smeten vispas tills den blir jämn och utan klumpar och får stå ett svälla 2 tim. — Till färsen skrapas köttet fritt från senor och hinnor, blandas med kryddorna, drifves 4 gånger genom köttkvarn och stötes med trästöt i stenmortel till en fin massa. Ägget vispas upp och tillsättes litet i sänder jämte mjölet, under det färsen röres kraftigt. Den passeras genom härsikt, lägges i en liten kastrull, som ställes i ett fat med is (den skär sig eljest, när grädden inarbetas) och grädden tillsättes teskedvis under jämn rörning, hvar efter färsen afsmakas noga. — Pannkakslaggen uppheftas långsamt, smörjes med smör och af smeten gräddas 3 pannkakor, som läggs på plåt och bredas öfver med ett tunt lager färs. De läggas ofvanpå hvarandra, det öfversta lagret skall vara färs, som beströts med finhackad tryffel. Anrättningen sättas i ordinar ugnsvärme 10-15 min. eller tills färsen är gräddad, hvilket pröfvas med en vispsticka.
Kakan urtages med ett mått eller glas till kakor (omkr. 2 cm. i diameter). De små kakorna läggs i soppskålen och när soppan skall serveras öfverhälls den kokande consomme.

Obs.!
VARUMÄRKET
"FYRTORNETS"
Svenska

Sardiner i finaste
Olivolja och Tomatsås
för Smörgåsbordet.
Använd intet annat afföringsmedel än Apoteket Vasens Laxermarmelad, så undvikes till följd af dess behagliga smak allt bråk vid intagandet. På alla apotek.

I hvarje hem bör användas
SVENSK
MACCARONI
är en kraftig, närande och välsmakande rätt, som ersätter potatis

HULTMANS RENA CACAO
pr hg 45 öre

Icke allenast genom sin öfverlägsna kvalitet, utan äfven genom sin relativa prisbillighet, skiljer sig **Chinalack** från alla andra emalj-färger. — För dälliga efterfrågningar varnas. Ansenkfri enl. nya giftstadgan.
Erhålles hos alla färghandlare. Profkarta gratis. Fabrikanten: **Dorch, Bäcksin & Cos A.-B.**, Göteborg och Stockholm.

STUFVAR
till Dambular af Kronsatin och Satinflammelstufvar säljes till kr. 1.25 pr bit. Ingen stuf är under 2 mtr. Tygerna äro i högst moderna mönster o. af extra god kvalitet. Vid köp af minst 3 st. Blus-Stufvar bortskänka vi diverse nyttiga presenter (ingen värd under 1 kr.) Skrif i dag till **Strålin & Persson, Korsnäs.**

Hopfällbart spelbord eller Serveringsbord,
klädd med grönt kläde, skifvan 70x90 cm., mycket praktiskt och omflytt. Pris af bon. äkt. ek Kr. 15,-, af poler. äkt. mah. Kr. 18,-
Levereras emballagefritt mot efterkräf eller mot förut insänd likvid af
FABRIKEN MOBILIA SÖDERTELJE.
Annonsera i Id

Falsk fiskfärs (f. 6 pers.). 1 hg. smör, 4 dcl. gräddmjölk, 1 hg. mjöl, 6-7 ägg, salt, socker, hvitpeppar.
Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.
Beredning: Smör och mjölk få koka upp, mjölet vispas i under full kokning och smeten får koka, tills den släpper pannan, hvarefter den slås upp i ett fat och får kallna. Då iröres 3 hela ägg och 4 gulor, ett i sänder, och smeten röres i 10 min. Sist nedskäras de återstående 4 ägg-hvitorna, slagna till hårdt skum, och massan afsmakas med kryddorna. Den hälls i en smord och brödbä-

Falsk fiskfärs (f. 6 pers.). 1 hg. smör, 4 dcl. gräddmjölk, 1 hg. mjöl, 6-7 ägg, salt, socker, hvitpeppar.
Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.
Beredning: Smör och mjölk få koka upp, mjölet vispas i under full kokning och smeten får koka, tills den släpper pannan, hvarefter den slås upp i ett fat och får kallna. Då iröres 3 hela ägg och 4 gulor, ett i sänder, och smeten röres i 10 min. Sist nedskäras de återstående 4 ägg-hvitorna, slagna till hårdt skum, och massan afsmakas med kryddorna. Den hälls i en smord och brödbä-

BÄST ÄR
EKSTRÖMS JÄSTMJÖL
ÖREBRO KEM-TEKN-FABRIK

Obs.!
VARUMÄRKET
"FYRTORNETS"
Svenska

Sardiner i finaste
Olivolja och Tomatsås
för Smörgåsbordet.
Använd intet annat afföringsmedel än Apoteket Vasens Laxermarmelad, så undvikes till följd af dess behagliga smak allt bråk vid intagandet. På alla apotek.

I hvarje hem bör användas
SVENSK
MACCARONI
är en kraftig, närande och välsmakande rätt, som ersätter potatis

HULTMANS RENA CACAO
pr hg 45 öre

Icke allenast genom sin öfverlägsna kvalitet, utan äfven genom sin relativa prisbillighet, skiljer sig **Chinalack** från alla andra emalj-färger. — För dälliga efterfrågningar varnas. Ansenkfri enl. nya giftstadgan.
Erhålles hos alla färghandlare. Profkarta gratis. Fabrikanten: **Dorch, Bäcksin & Cos A.-B.**, Göteborg och Stockholm.

STUFVAR
till Dambular af Kronsatin och Satinflammelstufvar säljes till kr. 1.25 pr bit. Ingen stuf är under 2 mtr. Tygerna äro i högst moderna mönster o. af extra god kvalitet. Vid köp af minst 3 st. Blus-Stufvar bortskänka vi diverse nyttiga presenter (ingen värd under 1 kr.) Skrif i dag till **Strålin & Persson, Korsnäs.**

Hopfällbart spelbord eller Serveringsbord,
klädd med grönt kläde, skifvan 70x90 cm., mycket praktiskt och omflytt. Pris af bon. äkt. ek Kr. 15,-, af poler. äkt. mah. Kr. 18,-
Levereras emballagefritt mot efterkräf eller mot förut insänd likvid af
FABRIKEN MOBILIA SÖDERTELJE.
Annonsera i Id

Falsk fiskfärs (f. 6 pers.). 1 hg. smör, 4 dcl. gräddmjölk, 1 hg. mjöl, 6-7 ägg, salt, socker, hvitpeppar.
Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.
Beredning: Smör och mjölk få koka upp, mjölet vispas i under full kokning och smeten får koka, tills den släpper pannan, hvarefter den slås upp i ett fat och får kallna. Då iröres 3 hela ägg och 4 gulor, ett i sänder, och smeten röres i 10 min. Sist nedskäras de återstående 4 ägg-hvitorna, slagna till hårdt skum, och massan afsmakas med kryddorna. Den hälls i en smord och brödbä-

Falsk fiskfärs (f. 6 pers.). 1 hg. smör, 4 dcl. gräddmjölk, 1 hg. mjöl, 6-7 ägg, salt, socker, hvitpeppar.
Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.
Beredning: Smör och mjölk få koka upp, mjölet vispas i under full kokning och smeten får koka, tills den släpper pannan, hvarefter den slås upp i ett fat och får kallna. Då iröres 3 hela ägg och 4 gulor, ett i sänder, och smeten röres i 10 min. Sist nedskäras de återstående 4 ägg-hvitorna, slagna till hårdt skum, och massan afsmakas med kryddorna. Den hälls i en smord och brödbä-

A.C. SVENSSONS
KNÄCKEBRÖDSBAGERI
GÖTEBORG
Äkta Göteborgs Knäckebröd.
Hygienkontrollant: **Dr G. Hjort af Ornsjö**
Tel.: 11 & 920.

Mellin's Food
är bästa kraftnärning för svaga, klena barn i alla åldrar. Förordas af läkare. Köpes i apotek, speci- & drogaffärer.

Top-T-s
Ovillkorligen bästa té, som erbj. i detta pris. 1/2 kg. 2.25, 1/4 kg. 1.15. Förp. i vack. lacker. bleckkarn. Frakt- o. postafg. fr. 2t. 4st. 1/2 kg. 0.60 fr. Percy F. Luck & C:o H. A. B., Sthlm.

Réglisse Florent
är erkändt världens bästa och mest välsmakande lösande medel vid hosta, heshet och katarr. Säljes öfverallt, profskar à 40, 35 och 30 öre exped. af
A.-B. S. J. Norman, Stockholm.

Specialaffär för **SCHWEIZER-BRODYR, SPETSAR, VÄFNADER** m. m. Bikt profsortiment till landsorten.
Broderi-Affären,
9 Kommandörsgatan 9.

FLORODOL TVAL
Ett ifrån silt förota framträdande har Florodol tvål den rent en är från är o. had populäritet och detta tack vare sin absoluta renhet och sina utsökta ingredenser, som gör att Florodol tvål intager en ställning framför alla andra tvållet-tvålar.

Ett komfortabelt inredd badrum och kök ökar hemmets trefnad.
De nyaste, modernaste och i sanitärt hänseende mest fulländade installationsartiklar såsom: Badkar, Badugnar, Badbatterier, Duschapparater, Tvättställ, Vaskar, Slasktrattar, Vattenklosetter, Pissoirer etc., samt Vägglattor af porslin och emaljerad zinkplåt erhålles från oss genom alla entreprenörfirmor.
A.-B. Wihl. Sonesson & Co, Malmö.
Afdelningskontor: **Stockholm, Göteborg, Köpenhamn.**

Köp
Schweizer's Siden
Begär prof på våra nyheter i svart, hvitt och kulört: **Crepon, Faconnés, Chinés, Ottoman, Messaline, Mousseline** 120 cm. bredt från 95 öre metern, **Sammet** till klädningar och blusar. **Plysch** till jaketter och kåpor. **Såväl** som blusar och rober med äkta **Schweizerbroderier** i batist, ylle och siden.
Vi sälja endast garanterad solida sidentyger direkt till privatpersoner portofritt och redan förtulladt till bostaden.
Schweizer & Co., Luzern S 3 (Schweiz).
Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

Lejon Pantar & Strumpor

ÄRO AF BÄSTA KVALITE & OMSORGSFULLASTE UTFÖRANDE FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

strödd fiskfärsform, som rymmer omkr. 1 1/2 lit., locket lägges på och färsen kokas i vattenbad i ngn eller ofvan på spisen 1-1 1/2 tim. Stjälpes upp och serveras genast med hummersås.

STORFRÄMMANDE.

För Idun af August Grönberg.

(Forts. och slut.)

»Att han inte skref om det förut!»
 »Nej, han gjorde inte det.»
 »Han ska väl hälsa på oss när han kommer också?»
 »Det gör han visst det.»
 »Ska han bli hemma länge då?»
 »Jag vet inte, hur länge det kan bli.»
 »Jaså.»
 »Neej.»
 »Han fick det visst bra i Amerika han?»
 »Åja, jag tror nog, att han fick det skapligt.»
 »Nej, jag får nog gå hem igen. Hajö!»

NERVOGEN

NAMNET LAGLIGEN SKYDDADT

Nervstärkande. - Blodbildande. Apptilgivande. - Välsmakande.
 250 gram: 3 kronor.
 Förordas af läkare, fås på apotek och i kemikalieaffärer. Tillverkas af Apoteket Ejdem, Göteborg.
 Till platser, där inga återförsäljare finnas, sändes Nervogen fraktfritt direkt till förbrukaren.

Pensionsförsäkring. Allmänna Enke- och Pupillkassan i Sverige

meddelar försäkring för pensioner till efterlevande änkor och barn.
 Inträde är öppet för hvarje svensk undersåte, som med afseende å hälsotillstånd prövas antaglig och icke uppnått 60 års ålder. Pension kan betingas från 100 till 1,500 kronor. Insats en gång för alla kontant eller delvis genom revers eller öckriga premier.
 All vinst tillfaller de försäkrade i form af årlig tillväxt af pensionen under den persons lifstid som betingat pensionen. Pensionstillväxten utgår i n. med 4.5 procent för år å det betingade pensionsbeloppet.
 Prospekt portofritt. Adress: Storkyrkobrinken 11, Stockholm.

Annonsera i Idun!

Lugna dej, pojke!
 Det går på ett par minuter

när man har en HUSQVARNA SYMASKIN.
 Förmånliga afbetalningsvillkor

Hvarför köpa dålig vara till högt pris, särskildt Té, som så ofta förfalskas, när det kan erhållas äkta genom Cey'on Téimport, Kaffe-Té- och Cacaoaffär, Industripalatset Allm. *303, Riksb. Norr 238. Begär offert. Kontorstid: 10-4.

»Vänta! Kaffet är i ordning!»
 »Ja, inte vet jag. Inte skulle ni göra er något besvär.»
 »Inte blir det något besvär. Far kommer bortifrån och ska dricka kaffe.»
 »Jasså, hvart har du varit då, Fredrik?»
 »Jag var till handelsboden ett tag.»
 »Jaså.»
 »Ja.»
 »Och handlade då förstås?»
 »Ja.»
 »Jahavisst.»
 De drucko kaffe, hvarefter grannen gick.
 »Om du skulle ta och läsa brevet en gång till far,» sade hustrun, när de blifvit ensamma.
 »Jag kan väl det.» Han tände lampen, tog brevet och läste det flytande.
 »Ja, nu ska jag gå och tvätta tackorna,» sade hustrun därefter.
 »Jag kan ju gå med och rykta korna.»
 Och så gingo de. Han spolade rent ladugårdsgolfvet med vatten, petade ned spindelnäten från taket och gjorde så fint som det stod till att få det.
 »Kossorna, kossorna, vi ska göra fint, för det kommer främmande,» lockade han, när korna blefvo rädda. När det var färdigt i ladugården, gingo de till stallet. Han ryktade hästen, medan hon stod och höll lyktan.
 När de kommo in i stugan igen, satte hon på rakvatten åt honom, han slog sig ned framför spegeln, tog rakkniven mellan tummen och pekfingeret, grimaserade, satte ut läpparna för att få skinnets på hakan slätt och jämnt åt rakkniven, slet och stänkade, ty knifven var slö.
 »Ja, det vore väl så godt att tvätta sig också!»
 Han drog af skjortan och tvättade sig om ansikte, hals, öron, hufvud, bröst, armar.
 »Ska du komma och väta mej på ryggen lite,» sade han åt hustrun.
 »Jag kan väl det.» Hon tvättade honom på ryggen, och när det var gjort, kunde hon inte låta bli att klappa till honom lite där bak.
 Det blef sent, innan allt var i ordningställt och de fingo gå till hvila. Men de väknade ändå tidigt följande morgon. Så fort Fredrik Hansson klädt sig, gick han fram till spegeln och läste brevet.
 »Att han inte skriver, hvad han kommer med för tag.»
 »Ja, du hade kunnat möta honom med hästen.»
 »Jag hade kunnat det.»
 De drucko kaffe och åto. Det blef dag. De gingo hvar sin gång och tittade ut genom fönstret åt det håll, hvarifrån han skulle komma.
 Anna Andersson från granngården inträdde.
 »Så fint ni har gjort det,» sade hon.
 »Inte vet jag,» svarade hustrun.
 »Jo, riktigt fint. Men så får ni storfrämmande också, har jag hört.»
 »Åja, vi får väl lite.»
 »Han kan gärna titta hem till oss lite också.»
 Fredrik Hanssons hustru gjorde sig ärende till bordet, där gubben satt, och stötte honom menande i ryggen. Han tjuftittade förstående upp på henne.
 »Det gör han nog,» svarade hustrun sedan.

Grannflickan gick. Hustrun ställde sig och tittade ut genom fönstret. Hon hade fått små röda fläckar på kindbenen af spänd väntan. Hon kultade och sprang från det ena stället till det andra, stökade och ordnade.
 Gubben satt och sträckte på sig tag på tag och gäspade.
 »Huj,» sade han för hvar gång han afslutade en gäspning. Och så ställde han sig och tittade ut genom fönstret, satte sig igen. Han tyckte inte det tjänade någonting till att ge sig af ut och börja med något arbete i dag. Han skulle inte ha kunnat ge sig till tåls. Det var väl inte alla dagar, pojken kom hem. En gång till ställde han sig och tittade ut genom fönstret. Därpå gick han in i kammaren till gumman.
 »Du har fått golfvet riktigt hvitt, mor,» sade han och granskade.
 »Asch, inte blir det, som en vill ha det inte!»
 Det syntes att hon blef glad.
 Så kunde han inte styra sig längre. Han gick ut och vandrade sakta stora landsvägen utefter. Hustrun ställde sig i fönstret och spanade. Slutligen kunde inte hon heller styra sig längre. Hon började sakta gå landsvägen framåt åt samma håll som mannen. När hon gått en bit, mötte hon denne, som väntat om:
 »Du har inte sett nån?»
 »Neej, jag har nog inte det.»
 Så följdes de åt hem.
 »Du har väl mat i ordning, tills han kommer, mor!»
 »Jaadå. Jag har en pannkaka i stekugnen, och så har jag ju kokat fårkött.»
 »Jahavisstja.»
 Fredrik Hansson tog fram brevet.
 »Det är väl den andra mars i dag,» undrade han.
 »Ja, det är det nog.» För säkerhets skull tog hustrun fram almanackan och tittade.
 De tittade ut genom fönstret.
 »Kanske jag ändå skulle sätta för hästen och fara till stationen,» undrade han.
 »Ja, jag vet inte. Du kanske får vänta så länge så.»
 »Ja, det är kanske bäst att vänta lite.»
 Så gick han ut och ryktade hästen för andra gången den dagen. Det var underligt, om inte pojken skulle tycka att det vore en fin häst så som han sken och gnistrade. Han skulle få se, hur väl skött allt på gården var. Han kanske rent af skulle få lust att stanna hemma. Hvem kunde veta. Fredrik Hansson klappade hästen på gumpen, gick ut på landsvägen och tittade. När han kom in, frågade hustrun:
 »Du såg ingen nu heller?»
 »Neej.»
 Han började vandra fram och tillbaka på golfvet.
 »Kanske jag skulle ut och arbeta ett tag,» undrade han.
 »Det tjänar väl ingenting till att byta om kläder nu inte.» Därpå ställde han sig vid fönstret och tittade.
 »Nu kommer det någon!» Hustrun sprang fram och ställde sig bredvid honom.
 »Det är kanske Axel,» sade mannen. De stodo båda i spänd uppmärksamhet.
 »Nej, det är Arons Alfred,» sade hustrun, som hade goda ögon och kunde se på långt håll.
 Mannen stod fortfarande kvar och stirrade.
 »Ja, jag ser nu,» sade han. Om en stund rapporterade mannen åter:
 »Nu ska du få se han kommer!» Hustrun sprang fram till honom igen.
 »Ja, den ser ut att kunna vara Axel, han.»
 Det var en man, som kom gående efter landsvägen, bärande en kappsäck. De följde honom med blickarna, allteftersom han närmade sig.
 »Ska det kunna vara Axel,» undrade hustrun.
 »Nog är det en främmande allt,» fortsatte hon om en stund. Mannen på landsvägen var inte långt från gården. Fredrik Hansson började skälva af spänning.
 »Skulle Axel ha kunnat bli så olik sej,» fortfor hustrun.
 Nu var mannen midt emot gården.
 »Få se, om han viker af!» Fredrik Hanssons röst darrade. Mannen befann sig nu alldeles intill uppkörsvägen in på gården. Hustruns kinder voro högröda af spänning.
 »Nu — nu — nu —»
 Nej, mannen gick förbi. Fredrik Hansson drog ett djupt andetag. Hustrun gick fram till stekugnen och tittade på pannkakan.
 »Det står väl i brevet, att han skulle komma hem,» undrade Fredrik Hansson och tog återigen fram brevet och läste upp det högt.
 »Ja, nog kommer han allt,» bekräftade hustrun.
 Det begynte mörkna. Snart var det inte möjligt att se om det kom någon ute på landsvägen.
 »Jag tror ändå jag tar och åker till station,» sade mannen.
 »Ja, du kan väl det.»
 Det dröjde inte länge, förrän mannen återkom och hade en person till i åkdonet.
 »Åh, det är bestämdt Axel!»
 Hennes hjärta dunkade våldsamt. Hon visste aldrig, hur hon skulle töras gå ut. Tårarna kommo henne i ögonen. Men så gick hon ut.
 »Å, se moran!» sade den unge mannen. »Good evening! Oh yes men, så är man ovanuti Sweden.»
 »Är det Axel!!!»

EN STOR FÖRLUST

gör den affärsman, som icke annonserar i IDUN, "de svenska hemmens egen tidning." En annons i IDUN har icke blott värde för dagen: den faller i ögonen på ev. köpare en längre tid, ja, i tusentals fall i många år, då en stor del af IDUNS läsare förvarar och inbinder tidningen. Landets största och mest erfarna annonsörer veta också detta och annonsera därför regelbundet och i stor omfattning i IDUN.
 Förfrågningar besvaras och annonserter lämnas beredvilligt af
 IDUNS ANNONSKONTOR.

»Oh yes men. Har jag inte fått bräckiga skor sen sist?»
 Han började sno mustascherna med högra handen.

HVAD HON SADE ÅT VÅR HERRE.

För Idun af I. Lindhe.
 Det var en gång en ung flicka, som låg på sin dödsbädd och fundrade på, hvad hon skulle säga åt Vår Herre, när hon kom inför hans tron.
 Hon var en sådan människa, som vant sig vid att stänga inne allt tungt svårt och släppa ut allt gladt och soligt, som fanns inom henne. Därför älskade människorna henne, och på långt håll logo de emot henne. De tyckte att det riktigt lyste om henne af godhet och glädje.
 Själfbrydde hon sig inte mycket om dem. Hon gaf dem gärna både vänlighet och hjälp, men hon fäste sig aldrig vid dem. Det var visst därför, att de aldrig ville ha något med af hennes allvar — och det tyckte

hon själf, att det var det bästa, som hon hade att ge.
 Så gick hon där och sparade, half omedvetet, på sin allra största rikedom. På det viset växte den sig allt större och större — ja, till sist blef den så stor, att den tyngde henne djupt, djupt ner.
 Men en vacker dag kom där en människa, som var olik alla andra hon förr sett. Och på skälvande händer bar hon så sin rikedom fram inför den människans fötter — där den lyftes upp och granskades och kastades bort. Då gick hon tyst undan för sig själf igen.
 Men efter den dagen var hon sig aldrig riktigt lik. Visst log hon ännu och lättade upp sinna omkring sig, men inte på samma sätt som förr. Hon hade ju gifvit bort hela sitt kapital, och det var minsann inte godt att skrapa ihop till räntorna då längre.
 När hon var för sig själf, hände det ofta, att hon ertappade sig med att jämra sig högt — då blef hon rädd och skyndade sig att komma tillsammans med folk igen. Men hela tiden var det, som om hon hade haft ett sår långt inne — det värkte och värkte i ett. Om nätterna låg hon vakna och stirrade ut i mörkret, ända tills ögonen värkte och hon såg ring-

SASOL-TVÅL för toaletten.

(med tillsats af 10 % SASOL), är den ideal-tvål, som man hittills förgäves sökt framställa och som möjliggjorts först genom uppfinnning af det överlägsna antiseptiska preparatet SASOL.
 SASOL-tvålen är speciellt egnad att aflägsna vanprydande hudåkommor såsom utslag, finnar, kvisslor, reformar, pormaskar, hudrodnad, fräcknar, flassel o. dyl., hvilka under fortsatt begagnande försvinna, så att huden blir ren och klar, hyn frisk och ungdomlig.
 Säljes å apoteken och i välsorterade affärer å 50 öre.
 Till platser där ännu ej återförsäljare finnas exp. gärna två profvtvålar portofritt mot 1 kr.
 SASOL användes å Allm. Barnhuset, Sabbatsberg, Statsmed. anst. bakteriolog. afd. m. fi. institutioner. Överlägset, ogiftigt, allsidigt användbart antiseptikum. Fl. å 2 kr. o. 1 kr.
Aktieb. Sasol Gefle.

Kaffe med dopp smakar visserligen förträffligt men är icke förty skadligt på grund av det giffiga koffeinet. Kathreiner med dopp är högsta njutning. Kathreiner har det vanliga kaffets härliga arom men är absolut oskadligt.
 Kathreiner säljes i alla speceri-affärer i paket å 45, 25 och 10 öre.

GAS-SPISAR

UTHYRAS FÖR 75 ÖRE PER MÅNAD

GASVERKETS — — — UTSTÄLLNING KUNGSGATAN 54. STHLMSTEL. 6032 RIKSTEL. 2893

VINOLIA
Tvålar, Parfymer och Toalet-Artiklar.

VINOLIA PARFYMER. Den mest välkomna present man kan gifva en dam, är ett af dessa eleganta etuier. Vi rekommendera särskildt: Royal Rose, Violette Fleurie, Tulipe d'Or.

Vinolia Generalagentur:
Skepparegatan 6, STOCKHOLM Ö. Mj.

DJURSHOLM
Sveriges äldsta och bäst ordnade villasamhälle.
Samskola med dimmissionsrätt. Kommunalskatt ca hälften mot i Stockholm.
DJURSHOLMS AKTIEBOLAG, DJURSHOLM.

Prenumerera på Idun!

Enligt intyg af prof. Alfred Pettersson, Dr K. G. Kuylenstjerna, Dr Åke Melin m. fl. fackmän är SASOL öfverlägset alla andra

SASOL användes å statsmedicinska anst. bakteriolog. afdeln., allm. barnhuset, en del sjukhus och kliniker samt af enskilda läkare, veterinärer o. tandläkare. Ogiftigt. Allsidigt användbart.

Säljes å apoteken och i välorterade affärer i originalfl. å kr. 2:— och kr. 1:—.

Kostnadsfritt.

Om Ni genom undervisning pr korrespondens ämnar lära Er bokföring, räkning, rättskrifning, skönskrifning, svenska språket, stenografi, teckning, målning, tyska, engelska och franska, tekniska, juridiska och lanbruksämnen eller ämnar förbereda Er till avläggande af realskole- eller studentexamen m. m., har Ni fördel af att tillskriva oss. För att sätta Er i tillfälle att själv bedöma värdet af vårt undervisningssystem, sända vi Er kostnadsfritt för 6 månader vårt intressanta och lärorika tidning "Korrespondens", i vilken vi i varje nummer införa utdrag ur våra kurser. Rekvirera därför "Korrespondens" för 6 månader! Skrif samtidigt efter vårt rikt illustrerade prospekt och angiv ämne! Såväl "Korrespondens" som prospekt erhålles gratis och utan någon som helst förbindelse å Er sida.

Hermods Korrespondensinstitut,
Östergatan 53 B. Malmö.
Dir. H. S. Hermod,
Grundläggare av systemet "Undervisning pr Korrespondens" i Sverige.

lande och snurrande elffigurer mot svart botten.

Så kom sjukdomen. I början förstod hon inte, att hon skulle dö. Hon bara tyckte det var så skönt att få hvila — att få ligga tyst och småle åt far och mor utan att behöva tala.

Men hur det var, lades vecka till vecka och månad till månad och så började hon undra öfver, att det gick så långsamt att bli frisk. Och öfver att hon var så matt och så tård — och då slog det henne som en blit: Det är döden. Och med hela sin unga, sunda, instinkt satte hon sig till motvärn mot detta våld på naturen; men det var redan för sent. Döden låter minsamt inte lura sig på sitt byte, då den en gång riktigt fått taget i en människa.

Och där låg hon nu, som sagdt, på sin dödsbädd och funderade på, hvad hon skulle säga åt Vår Herre, då hon kom inför hans tron.

Det var en svår tid för henne. Af och an vred hon sig i bädden, kastade hufvudet hit och dit och plockade på täcket med sina små hvita, afmagrade händer. I ett, i ett malde hon på samma fråga: Hvad skall jag säga till Vår Herre? Hon blev sämre och sämre, och i stum sorg förstod föräldrarna, att deras enda barn inom kort skulle vara utom räckhåll för deras omsorger.

Till sist blef det flickan för svårt att vara ensam om sin oro. Då talade hon med sin mor om det.

»Och både far och mor visste genast hvad hon skulle säga.

»Säg, att du varit oss en god dotter från första stund, att du varit lydig och kärleksfull och att den första och enda sorg vi haft för dig är din sjukdom. Då vet Vår Herre riktigt säkert, hur han skall ta emot dig. Och på våra böners och välsignelsers armar skola vi bära dig fram inför honom.»

Men flickan skakade på sitt hufvud och suckade.

»Det är för att ni är far och mor, som ni säger så. Inte har jag alltid varit god och lydig emot er, och inte är det förresten något att komma med inför Vår Herre. Hvad skall jag säga?»

(Forts.)

FRÅGOR

ENHVAR läsare af Idun äger rätt att å denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsebreven. Dock förbehåller sig redaktionen oinskränkt befogenhet att utesluta de frågor, hvilka anses sakna mera allmänt intresse. Hvarje publicerad fråga kommer att besvaras, och utbetalas för det bästa svaret å någon af härunder införda frågor, som insändes till redaktionen senast 6 dagar efter detta nummers dato, ett pris af 10 kronor.

Nr 26. Känner någon af Iduns läsarinor till något snyggt och trefligt pensionat på Rügen, där man för bad och språkstudier kan för billigt pris inackordera sig ett par månader i sommar med sina tre pojkar? Var god och i så fall uppgi namn och pris beder vänligen eder förbundna Fru Rügen.

Nr 27. Hur skall man på mest tillfredsställande sätt kunna uppställa en arbetsplan för ett hushåll på två vuxna personer och jungfru. Lägenheten omfattar 5 rum och jungfrukammare. Alla bekvämligheter finnas. Två rum äro försedda med parkettgolf, de öfriga äro målade. Hur skall man trefligast kunna möblera en hall målad i gult och vitt? Birgit.

Nr 28. Vore tacksam få upplysning om, hvar det vore lönande öppna damfrisering. C. J.

Nr 29. Ber härmed om recept på vridna vaniljkarameller samt s. k. polkagrisar. Äfven några andra goda karameller vore jag tacksam för beskrifning på. Ulle.

Nr 30. Finnes nikotinfri tobaks att köpa. Läste i Ellen Keys bok »Verk och Människor» att Maeterlinck rökte sådan och undrade om den finnes i handeln här i Sverige och om den är mycket dyr. Rökningar.

Nr 31. Hvem vill gifva mig ett godt råd om någon lämplig bok i gymnastik, äfven sjuk-, till daglig öfning. Mycket tacksam vore Barnförl. patient.

Nr 32. Jag är en ung, nygift fru — arbetskraftig och energisk, bildad och språkkunnig —, som gärna vill utföra något betaldt arbete, då såväl penningarna, som arbetet i och för sig själf skulle göra mig nytta och glädje. Jag sköter visserligen mitt hem utan jungfru — med hjälp endast till grofsysslor — men just därför att jag är i arbetstagen, skulle jag kunna hinna med en hel del annat. Min man är mycket upptagen af sin tjänstgöring, och i sällskapslivet deltaga vi endast så mycket som ekonomin tillåter, och därför har jag alltid några timmar dagligen, som jag så gränslöst gärna ville göra fruktbärande. Handarbeten intressera mig mycket litet — däremot har alltid min häg gått åt det litterära hållet undervisning, musik, översättningar o. d., men dylika små talanger har ingen användning för tycker jag — åtminstone ej i småstäder — och öfersättningar stå ju ej att få. Finns någon som förstår hur jag menar, och som vill gifva mig ett godt råd undrar 23 år.

Nr 33. Ung flicka med mycken lust för trädgårdsskötsel, undrar om

hon kan ha några framtidsutsikter på denna bana? Appelgren.

Nr 34. Finnes någon bok med trefliga spökhistorier? Eller hur skall jag eljest få tag i några sådana? Göran.

Nr 35. Finnes någon af Iduns vänliga läsare som vill gifva undert. några råd? Ar 25 år. Mycket intresserad af sjukvård. Skulle helst vilja utbildas till barnsjuksköterska. Men finnes dylika kurser? Utan att behöva genomgå den vanliga 3-åriga kursen där visst barnsjukvård förekommer? Barnkär.

Nr 36. Kan någon af Iduns välvilliga läsarinor säga mig något råd eller botemedel för en liten tös på 1 1/2 år, som fått sina små kinder kylskadade? Det kännes som en liten förhårdning i hvardera kinden och är hudfärgen på den fläcken litet blå-röd, men för öfrigt ser det ej ut som hon hade det minsta ondt utaf det. Jag ville få en liten frisk och härdad flicka, hvarför hon nästan dagligen fått vara ute en liten stund och är jag nu så förfärligt ledsen öfver, att i oförstånd ha gjort henne så här illa, hvarför jag vore så tacksam för ett godt råd om hur jag kunde, för att den lilla ej skulle få framtida men häraf, behandla skadan. Är det färligt låta henne gå ut nu i vinter? Mor på landet.

Nr 37. Vi äro två flickor, den ena af oss går bort och syr klädsöm, har maten och 1:25 om dagen. Och jag sitter hemma och skulle försöka försörja mig på broderi. Är mycket flitig och syr fort, men förtjänar så litet. Beder därför på det vänligaste af någon som förstår det, hur man skall beräkna betalning för broderi. Har sytt ett draperi som var öfver två månaders arbete på och begärde 12 kr. för det, samt sedan sytt en duk hvitbroderi med nästan lika lång tids arbete på och begärde 10 kr. för, men det tyckte den personen som beställt det var för dyrt. Tacksam för svar till Prenumerant.

Nr 38. Kan någon af Iduns läsare upplysa mig om det vid fabrik för tillverkning af artiklar, sådana som förkläden, enklare blusar, kamkoftor o. d., användes vanliga symaskiner, eller om det finnes maskiner konstruerade särskildt för detta ändamål. Prenumerant 5.

Nr 39. Kan någon af Iduns läsare lämna upplysning om hvad som fordras för att utbildas till ritlära? Hvilken kurs är bäst och billigast att genomgå? Finns sedan utsikter till erhållandet af plats? Tacksam för svar vore Ket.

Nr 40. Finnes något ej allt för skadligt hårfärgningsmedel. Ville gärna hafva mitt fula röda hår mörkbrunt. Kan man med förtroende vända sig till en skicklig hårfärgningskvinna? Tacksam för svar. Förtviflad Fuling.

Nr 41. Vi äro tvenne unga kvinnor, som med intresse omfatta spädbarnsskötsel, och som därför hafva för afsikt att bilda en spädbarnskrubb. Vi önska nu genom Idun ett råd, i hvilken stad den lämpligast bör förläggas för att kunna bära sig, om särskildt tillstånd skall beviljas, och från hvem? Huru stort kapital? Mycket tacksamma för svar vore Tvenne arbetsvilliga.

Nr 42. Finnes någon hjälp för mina kylda händer? De äro röda, ömma och svullna. Hvad skall jag göra för narig och torr ansiktshud? 19 år.

Nr 43. Hade vid min mans död affär, men måste sälja den i följd af dålig ekonomi. Står nu med två tomma händer åt mig och den minste af sex barn. Skulle nu någon af Iduns stora läsekrets vara så vänlig ge ett godt råd. Har mycket tänkt på ett rån- och väffelbråk. Kan någon ge mig ett bra recept på goda, hållbara ej för dyra rån, lämpliga järn o. s. v. Är det troligt att man kunde sälja så mycket att man kan leva och reda sig? Den fattiga enkan.

Nr 44. Finns någon bok utgifven, däri man kan erhålla en liten fingervisning i Kindergartenarbeten. Jag vore mycket glad för upplysningar, då jag ofta blir rädlös, hvarmed jag skall kunna underhålla mina små. Jokke.

Nr 45. Skulle någon vilja vara så vänlig och lämna mig uppgift på något bra och billigt pensionat eller hotell, cirka 600 å 800 meter ö. h., och helst beläget i trakten af Jotunheimen eller ock i någon annan vackert trakt i Norge. — Jag är nämligen ordinerad af läkare att för min hälsas skull vistas i högfjällsluft i Norge under en längre tid. — Mycket tacksam för svar vore En prenumerant.

Nr 46. Familj med minderåriga barn (6 personer), som står i begrepp att bosätta sig i Sverige, önskar råd, huru på fördelaktigaste sätt inrätta sig vid framkomsten, inman eget hem hinner bildas. Ämna bosätta sig i Malmö. Ankomma till Sverige i oktober månad. Att bo på hotell eller pensionat anses för kostbart. Prenumerant i Sydamerika.

Nr 47. Vore tacksam om någon af Iduns läsarinor ville gifva mig några upplysningar. Hvad fordras för att blifva bostadsinspektis? Hur pass stor är lönen? Hvilka äro en bostadsinspektis' plikter? Känner ej alls till detta arbetsfält; vore tacksam få höra så mycket som möjligt därom. Tacksam för svar är 25 år.

Nr 48. Hur gammal får man vara för att komma in som sjuksköterska och hvilken är den snaraste vägen? Tacksam för goda råd är 25 år.

Nr 49. Undertecknad, som på grund af svår nervsjukdom måst genomgå en gödningskur, men som nu är återställd, frågar, om någon af Iduns läsare eller läsarinor kan upplysa mig om huruvida det under sådana omständigheter kan anses riskabelt att så småningom återgå till normalt hull. A. B. C.

Nr 50. Finns någon bot för nervositet som jag känner nästan alltid i större sällskap med främmande människor? Beror nog till en del på ovana att vara ute samt överansträngning och ledsamheter. Som jag icke kan undgå att någon gång vara borta och så väl behöfver förströelse är detta mycket påglämsamt och nedslående. Kan tidtals rycka upp mig och känna mig stark, men i synnerhet i sällskap visar jag mig mycket irriterad, skälfver och känner mig sjuk.

Bör jag tala med läkare särskildt om detta? Ensam 23 år.

Nr 51. Beder härmed Iduns vänliga läsarinor om råd. Jag är 21 år, skulle gärna vilja blifva sköterska på lungotsanatorium. Är det tillräckligt att gå igenom en kurs i sjukvård på sanatorium? Hur lång tid erfordras därtill? Har hört att det finns stipendium för sökande, hur förhåller sig därmed? Finns något sanatorium där frielever mottagas? Ytterst tacksam för svar är För sjukvård intresserad.

BREFLÅDA

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:

»23 år, Motala. 2 kr. pr gång.
»A. W. 1914». 2:25 pr gång.
Likvid i postanvisning.

Fri Sommarhvila.

Vid Sommarsanatoriet i Wittsjö mottagas inst. sommar till kostnadsfri vård 20 själfvårso. obemedlade unga kvinnor (17-30 år) hvilka ha anlag för lungtuberkulos o. genom någon tids hviloo. g. ödkur tänkas kunna vinna nya krafter att motstå sjukdomen. Företräde gifves åt dem, som ha årtulig disp. för klient bröst, men personer med konstaterad tuberkulos eller annan smittosam sjukdom kunna icke å hemmet mottagas. Flertalet friplatser tillfalla detta år kontors- o. butiksbiträden fr. större städer och tiden för vistelsen där är 4 veckor (1-28 juli o. 1-28 aug.). Ansökningar härom jämte uppg. om ålder, sysselsättning o. d. torde ins. före d. 1 mars und. adr. Syster Sigrid Borgström, Lund. Stiftelsen Sommarsanatoriet i Wittsjö.

Varning!

Som åtskilliga af Sveriges Chokladfabrikanter i dessa dagar tillverka choklad af tvenne kvalitéer, **prima** och **sekunda**, som dock oaktadt säljas till den ärade allmänheten i samma pris och storlek så bedja vi få meddela, att vi ej tillverka **sekunda** kvalité utan endast **prima** i motsvarande prislägen. Efterfråga därför vid köp af choklad **alltid KANOLDS** och se till att densamma också erhålles.

Alla våra kartonger och lådor samt alla de varor å hvilka vårt firmanamn kan anbringas, äro försedda med detsamma. Vårt fabrikat erhålles i landets samtliga affärer där choklad och konfektyrer försäljas och hvars innehafvare hafva till princip att till sina ärade kunder alltid tillhandahålla varor af högsta kvalité till lägsta pris. Göteborg i januari 1914.

Bröderna Kanold,
Cacao-, Choklad- & Konfekt-Fabriker.

IDUNS KOKBOK

utgifven af Elisabeth Osiman, afhandlar såväl matlagning i vanlig bemärkelse som bakning och konservering af kött, fisk, frukt, grönsaker och svamp, karamell- och konfektkokning, beredning af drycker och charkuterivaror, servering, borddukning och servetfbrytning och

är

vår modernaste kokbok till utstyrel och innehåll. Alla bokens 1,071 recept äro praktiskt pröfvade vid Elisabeth Ostermans Husmoderskurs och öfverskadligt uppställda, med ingrediensernas vikt eller rymdmängd noggrant angifven. Äfven helt unga husmödrar och tjänarinnor med mindre erfarenhet och vana finna därigenom en säker handledning,

den

är rikt illustrerad, med 12 färgtrycksplanscher, med afbildningar af köttstycken, fåglar, fiskar, svampar samt grönsaker jämte fyra styckningsplanscher och två sidor med fotografier af olika servetfbrytningar. Det

bästa

beviset för bokens lämplighet som vår generations kokbok för det borgerliga svenska hemmet är, att det på mindre än två år tryckts öfver 25,000 exemplar af

kokboken.

Den kostar, komplett inbunden i ett vackert klotband, endast kr. 5:50 och den finnes att tillgå hos närmaste bokhandel eller hos A.-B. LJUS i Stockholm.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast afskrifter när ni svarar på annons om ledig plats.

HOS ensam dam finnes plats för en bildad, i hushållet något kunnig flicka med god karaktär och villig att ensam sköta hemmets sysslor. Svar med ref. och foto till »Nus, Iduns exp. PA mindre landegendom i Sörmland finnes plats för en bättre flicka som hushållsfröken. Betyg, lönepret. jämte foto till Sjöviks Gärd, Bettna.

MOT FRITT LIVRE i prästgård får en snäll flicka, som är intresserad af matlagning och inom ett hem förekommande göromål plats d. 1 april. Svar med foto och rek. till Fru E. Sandström, Länås, Örebro län.

BILDAD, ALLVARLIG FLICKA, som med ordning och sparsamhet vill åtaga sig en kokerskas sysslor i enkelt hem på landet, erhåller plats den 24 april på herrgård. Svar till »Familjemedlem», Iduns exp. f. v. b.

HUSFÖRESTÄNDARINNA, ålder 30-40 år, bildad, dugl., hushållsv., kun. i matl. o. s. v. får plats där husmor saknas i stad i Småland. Jungfru finnes. Vid. Nya Inack.-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Stockholm.

ANSPRÄKSLÖS lärarinna erhåller pl. att undervisa 12-årig flicka i vanliga skolämnen och handarbeten. Adr. Postfack 40, Ljungbyhed.

I DALARNA, egendom, godt hem (mor o. son), godsägare, får bättre, hushållsvan flicka kunnig i matlagning o. s. v. plats. Medlem af familjen. Jungfru finnes. Vid. Nya inack.-byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

I GODT HEM vid bruk i Södermanland får undervisningsvan musikalsk lärarinna plats. Vid. Inack.-byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

PLATS I GODT litet hem, närheten af Sthlm som sällskap och hjälp där jungfru finnes och medlem af familjen för bättre hushållsvan flicka. Vid. Nya Inack.-byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

GUVERNANT. För anspråkslös flicka, kompetent att läsa upp 3 st. 10 års pojkar, hvilka genomgått folkskolans första klass, till läroverkets 3:dje klass samt undervisa i musik, finnes plats i enkelt landbrukarehem i närheten af Mjölby. Svar jämte löneanspråk torde sändas till Landbrukare C. Hartzell, Hogstad.

FLICKA från bättre hem får i början mot fritt vivre och sedan mot lön lätt plats i ingenjörsfamilj att handhåva två barn i ålder 2 o. 4 år. Svar till »Pålitlig», p. r. Eskilstuna.

BARNKÄR, ORDNINGSFULL FLICKA får genast plats i tjänstemannafamilj på landet nära stad att sköta tre små flickor i åldern 3 1/2-1 1/2 år. Jungfru finnes. Svar till »Barnkär», Borås p. r.

TILL FÖL. D af plötsligt sjukdomsfall sökes omgående en bildad, anspråkslös barnfröken för skötseln af två små barn (2 1/2 år och 9 mån.). Foto jämte rek. och uppgift om löneanspr. insändas under adr. Fru Lucy Enckell, Helsingfors, Finland, Asp-nåsg. 1.

För bildad 30-35 års fröken, hushållsvan, enkel finnes plats i större hem. Sökande måste vara praktiskt erfaren samt skicklig och hafva hand om barn i skolåldern. Reflekteras endast på verkligt duglig. Svar »Verkligt duglig», Sv. Telegrambyrån, Malmö.

Bildad, kvinnlig frökgårdsmästare, frisk, stark och kompetent att sköta en trädgård får plats i Stockholms-trakten. Svar med foto till »Energi 2030» under adress S. Gumaelii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

Hushållerska

erhåller plats från 1 mars att förestå bättre hem. Svar med ref. och foto samt uppgift om löneanspråk till »Två ungherrnar», Box 23, Norrköping.

Vid Stiftelsen Kjellbergsska Flickskolan i Göteborg

blifva från h. t. 1914 två platser lediga för lärarinnor med högre kompetens och undervisningsvana. Hufvudämnen: 1) Kristendom och engelska; 2) Biologi och Geografi. Biämne å endera platsen: Matematik. Ämnen kunna äfven kombineras på annat sätt. Begynnelselön 1,500 kr. Skolan betalar hela afgiften till Lärarinnornas Pensionsanstalt och till Vikariatkassan. Dessutom 150 kronors extra pensionsbidrag. Ansökningshandlingar jämte läkarebetyg torde insändas före d. 20 febr. 1914. Göteborg den 26 jan. 1914.

STYRELSEN.

Vid Stockholms stads tuberkulussjukhus

vid Söderby skall förordnas en lärarinna för de där intagna barnen, tillika arbetsföreståndarinnor för kvinnliga patienters arbeten. Den sökande bör hafva aflagt småskolelärarinneexamen. Platsen tillsättes på förordnande; aflöningen utgår efter kr. 660 pr år jämte bostad och kost. Vidare upplysningar lämnas å syssломanskontoret på Söderby sjukhus, postadr. Uttran. Ålder för sökande får ej överstiga 30 år. Ansökningshandlingar ställas till Styrelsen öfver Söderby sjukhus torde insändas inom febr. månads utgång.

En nyinrättad plats

som afdelningssköterska vid sjukhuset S:t Görans afdelning för hud- och könssjukdomar hos män är till ansökan ledig. Ansökningar (ålder) inlämnas före d. 15 febr. 1914 kl. 12 på dagen till sjukhusets Direktör.

Kvinnliga platssökande och lediga platser

såväl inom hemmen som öfverallt där kvinnlig arbetskraft kommer till användning kungöras fördelaktigast genom annons i Idun, landets äldsta och största kvinnotidning, som läses i alla bildade svenska hem från Ystad till Haparanda. Annonser mottagas af de flesta annonsbyråer i riket eller insändas direkt till

Iduns Annonskontor, Stockholm.

PLATSSÖKANDE

EN UNG norsk dame önskar post i en dantet familie till hygge og nytte. L. Bentzon, Uranienborg Apotek, Kristiania.

I ÄLDRE, ALLVARLIG, ORDENTLIG och barnlös familj, önskar 37-årig prostdotter god plats som hjälp och sällskap. Svar till »Våren 1914», Iduns exp. f. v. b.

SJUKSKÖTERSKA, som innehar vana både med vanlig sjukvård äfvensom sinnessjukvård, önskar plats antingen å sjukhem eller privat. Är villig vid privat vård äfven biträda i hushållet om så är önskvärdt. Kan förete bästa betyg från lasarett, hospital och privat vård. Svar till »Norrländska 21 år», Iduns exp., f. v. b.

BILDAD FLICKA som genomgått ett-årig sjuksköterskekurs och är van vid barnvård söker plats som barn- eller sjuksköterska. Svar till »23 år 1914», Iduns exp. f. v. b.

21 ÅRS FLICKA önskar att som betalande elev under en tid af 4 å 6 månader få deltaga i ett hems göromål och därunder få vara som medlem af familjen, helst i godt hem på landet. Svar till »Erfaren husmor», under adr. S. Gumaelii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

EX. SJUKGYMNAST, huslig, musikalsk och språkkunnig, önskar plats i familj till 1 mars. Svar till »Massö» 27 år», Iduns exp., Sthlm.

19 ÅRS FLICKA önskar plats i god familj som husmoders hjälp, helst där yngre barn finnes. Villig hjälpa till med enklare skrifgöromål. Lön önskas. Svar till »A. A., Fliseryd.

ORDENTLIG FLICKA, snäll och barnkär, önskar plats som barnjungfru i godt hem. Svar till »19 år», Eskilstuna p. r.

BÄTTRE FLICKA, som genomgått matlagningskurs och sömnad önskar plats i trellig familj att som husmoders hjälp deltaga i förefallande göromål, Helst Göteborg. Svar till »Familjemedlem», Box 14, Bengtsfors p. r.

FILOSOFIE KANDIDAT med hufvudämnen franska och engelska önskar plats som lärarinna eller annan lämplig sysselsättning. Svar till »Fil. Kand. 25», S. Gumaelii Annonbyrå, Göteborg.

I TECKNING OCH MALNING äfven vanliga skolämnen önskar ung flicka undervisa i familj. Målar äfven porträtt. Svar t. »Akademieleve», Allm. Tidningsk. G. Ad. Torg, Stockholm.

UNG FLICKA önskar plats som husmoders hjälp, helst där jungfru finnes. Har genomgått hushållsskola. Svar till »Pålitlig», Mellerud p. r.

BILDAD 21-ÅRS FLICKA önskar plats helst i Dalarne eller mellersta Sverige. Kunnig i hushållssysslor och dylikt samt äfven musik. Svar till »Familjemedlem S. S.», Iduns exp., f. v. b.

21-ÅRS BÄTTRE FLICKA önskar till våren mot fritt vivre komma i finare familj där jungfru finnes, för att grundligt lära ett hems skötande. Är kunnig i enklare o. finare handarbeten samt något klädsömnad. Tacksam för svar till »Familjemedlem», Fagerås p. r.

ENKEL, anspråkslös flicka, fullt kunnig i matlagning o. s. v. önskar plats den 24 april i familj där jungfru finnes. Svar till »20 år», Kvidinge p. r.

BILDAD FLICKA af god familj önskar som hjälp och sällskap plats i familj eller hos ensam dam. Är kunnig i kläd- och linnesömnad, handarbeten samt allt hvad till ett välordnat hem hör. Goda rek. finnas. Tacksam för svar till »1914», Edsberg, Vretstorp.

UNG FLICKA, kontorsvan, kunnig i maskinskr., bokför., och tyska språket, söker plats. Äfven villig, om tiden så medgifver, deltaga i husl. sysslor. Vackra betyg och ref. Svar till »Vilja», Iduns exp.

UNG, samvetsgrann sjukgymnast önskar till 1 maj plats i familj, något kunnig i sjukvård. Svar: »Norrländska», Allm. Tidningskont., Stockholm.

UNG, van, skicklig sjukgymnast önskar snarast plats i trellig familj. Är äfven kunnig i ett hems skötande. Svar: »Samvetsgrann», Allm. Tidningskontoret, Stockholm.

LÄRARINNA, undervisningsvan, musikalsk söker plats. Goda betyg. Svar »Framsteg-Plikttrogen», Sv. Telegrambyrån, Sthlm f. v. b.

BÄTTRE HUSHÅLLSVAN FLICKA söker plats i godt hem där jungfru finnes. Kunnig i matlagning o. s. v. Goda betyg. Svar »Arbetsam duglig», Sv. Telegrambyrån, Sthlm, f. v. b.

HUSFÖRESTÄNDARINNA. Plats att förestå finare hem, där husmoder saknas, sökes af 34-årig bildad dam af god familj. Innehar sedan flera år dylik befattning o. har tidigare varit lärarinna i matlagning å hushållsskola. Van för måga. Bästa rekommendationer. Svar t. »Våren eller Hösten 1914», under adress S. Gumaelii Annonbyrå, Stockholm, f. v. b.

UNG FRISK FLICKA önskar plats i familj att sköta barn el. som hjälp i hushållet. Svar till »N», Mörrum p. r.

30-årig landtbrukardotter

önskar god och väl aflönad plats till 1:sta april eller dessförinnan som trädgårdsmästare ev. som husföreståndarinnna. Lön minst 40 kr. pr mån. Svar till »God kompetens», Iduns exp. f. v. b.

Guvernant,

utexaminerad med höga betyg, språkkunnig, musikalsk, af god familj och med utmärkta rek. söker anställning. Närmare efter korrespondens med »Språkkunnig», S. Gumaelii Annonbyrå, Stockholm.

Värdinneplats

sökes i Sthlm af bildad dam. Kunnig i ett hems skötande och att handleda tjänare. Talar engelska. De bästa rek. Svar till »H. Y. Z.», Iduns exp., Sthlm.

Plats som husföreståndarinnna

hos ensam herre sökes af bildad dam med vana och förmåga att sköta ett hem. Bästa ref. Svar till »Hemtnad T.», Iduns exp., Sthlm.

INACKORDERINGAR

INACKORDERING på landet i naturskön trakt erbjudes ung flicka under mån. febr. t. o. m. maj. Liten familj. Kan äfven få deltaga i hushållsgöromål. Moderat pris. Svar till »B. B.», Mullsjö p. r.

EN UNG FLICKA önskas inackorderad i ett landligt hem, där hon får deltaga i husliga göromål. Moderligt vård önskas. Ref. önskas och gifvas. Svar till »A. K.», Iduns exp., Sthlm.

OBS! För herre eller dam, studerande eller med fast anställning, finnes ett godt, trelligt hem i Stockholms omedelbara närhet med utm. kommunikationer. Svar till »E.», Iduns exp., Stockholm.

FÖR TVÅ FLICKOR gifves tillfälle till konfirmationsundervisning tillsammans med egen dotter på en egendom i Västmanland nu genast. Pris för inackordering 40 kr. pr månad. Svar till »Konfirmation», Iduns exp., f. v. b.

Hushållselever

mottagas fortfarande. Sandvik, Små l. Burseryd. Öfverstinnan A. Hyltén-Cavallius, f. Frick.

Rikstel. 17. Örebro. Rikstel. 250.

emottager den 1:sta april 10 st. elever som önska utbilda sig till dugliga yrkesbarnsköterskor eller husmodrar. Yrkesköterskekursen omfattar 6 mån. o. husmoderskursen 3 mån. Dessutom andnas kortare intrsekurser för unga fruar som, före sin nedkomst önska intressera sig för rationell spädbarnsvård. Månadsafgiften för yrkesköterskekurs är 65 kr. Husmoderskurs 85 kr. och för intrsekurs 100 kr. inkl. kost och logi, tvätt samt afgiften för läkarens och föreståndarinnans föreläsningar. Efter genomgången yrkesköterskekurs äger godkänd elev rättighet anlägga Hvita Korsets uniform. OBS! God fysik, ordningssinne, samvetsgrannhet samt ett sympatiskt sätt och uppträdande äro nödvändiga förutsättningar för dem, som önska vinna inträde och utbilda sig till yrkesbarnsköterska. Ansökn., åtföljda af läkareintyg, skol- och frejd-betyg samt foto emottages intill den 1:sta mars och adr. till Föreståndarinnan för Örebro B. B. Hvita Korsets Sjukhem och Spädbarnskrubbor, Örebro.

WERNERS PENSIONAT o. SJUKHEM, Regeringsg. 52, Sthlm. Särskildt passande för dem som söka läkare i Sthlm. Dietiskt bord om så önskas. Elisabeth Werner, sjuksköterska. Innehåft liknande sysselsättning i Enköping i öfver 10 år. Rikstel. 152 60.

Nedkomst.

Hos skicklig barnmorska och sjuksköterska, som själf disponerar trellig, vackert och ogeneradt belägen villa vid skog och sjö, nära stad, kan blifvande moder, som önskar trygg vistelse och nedkomst, erhålla lämplig inackordering jämte omsorgsfull omvårdnad — äfven om så förordras af skicklig läkare (specialist). Svar emotses under sign. »Kr. 3 pr dag», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

Ljungby Hushållsskola,

Kronob. län, mottagar bild. flickor som elever. Undervisning i hushåll, kläd- o. linnesöm samt handarb. Lärarinna finnes. Naturskönt beläget. Begär prospekt. A. Bäckström.

Trädgårdskurs för kvinnor

anordnas å Folkhögskolan Hvilan 15 april-15 oktober, afsedd för dem som vilja lära sig att på egen hand sköta trädgårdar vid villor och landtgräddar. Kursen ledes af trädgårdsmästaren Fröken E. Bussler. Prospekt sändes genom Fru Malin Holmström-ingers, Hvilan, Åkarp.

Kurs i trädgårdsodling

för kvinnliga deltagare anordnas vid Adelsnäs Trädgårdsskola från den 15 april till den 15 okt. 1914. Ansökningar om inträde böra insändas till skolans föreståndare, adr. Atvidaberg, före d. 15 mars. Prosp. på begäran.

Enkel barnkläders- och blussömnad prakt. kurser för bild. damer. Anordn. i fam. 10 lekt. Riks 11134.

Undervisning i Linnesömnad.

Elever sy eget arbete. Vidare upplysn. meddelas Ostermalmsg. 31, 2 tr. Tel. Ost. 4331. Augusta Regnander.

Utbildningskurser för unga kvinnor.

Folkhögskolan, Östra Grefvie.

Tvenne kurser börja 18 maj. Folkhögskolekurs, pågående 3 mån., föreläsningar i allmänbildande ämnen samt öfningar i svenska, räkning, bokföring m. m. Mångsidig utbildning i väfnad, sömnad och knyttning. Kursafgift: 30 kr.

Landtshållsskola, pågående 4 mån.; öfningar och föreläsningar i matlagning, konservering, mjölk-hushållning, trädgårdsskötsel, landt-hushållning m. m. Kursafgift: 45 kr. Frieleverplatser o. statsstipendier för obemedlade i båda kurserna. Inackordering på skolan. Närmare genom prospekt. STYRELSEN.

Hvem botar

Engelska Sjukan säkrast?

Det gör

Hanna Bengtsson, Munkgatan 2, Malmö.

Se den stora annonsen för 14 dagar sedan.

Ångrensad o. desinficerad, extra prima

Fjäder säljer jag till kr. 1.25 pr kg. Exp. franko i balar om

10 kg. Fjädern är ny, ren och fullspriad, torr, extra prima vana, ångrensad och färdig att lägga i dynor. Tusentals tacksamhetskrifvelser emottagna under de 10 år jag innehaft min affär. Utfaller ej fjädern till full belåtenhet får den returneras och pengarna återbetalas. Prover på begäran. S. H. Svensson, Landskrona. Tel. 390. Sveriges största och mest välrenommerade affär i branschen.

Annonsera i Idun!

Den varaktigaste glans åt skodonen,

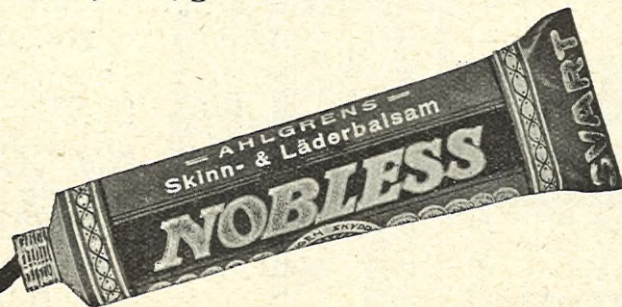
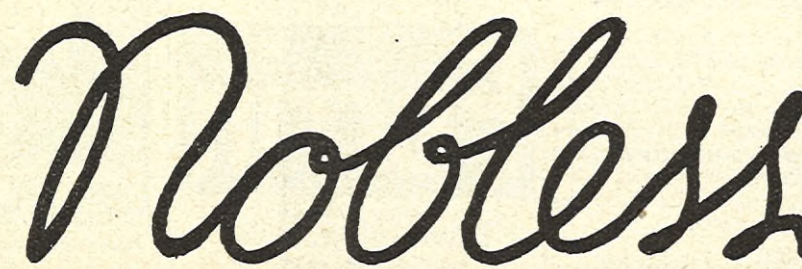
liksom den djupaste och vackraste, erhålles genom pulsnig med Ahlgrens Skinn- och Läderbalsam Nobless. Sedan skodonen blankats några dagar med "Nobless", är det tillräckligt att pulsnig sker varannan dag. Om man med en mjuk lapp avlorkar dammet och gnider skon något litet, framträder glansen ånyo.

"Nobless" blir alltså synnerligen billig i användningen, på samma gång det ger nöjet och fördelen av en välputsad sko. Av ovanstående, såväl som däruv, att man för varje gång blott behöver använda en helt liten mängd, framgår fabrikalets höga kvalitet och ändamålsenliga sammansättning. "Nobless" icke allenast framkallar en djup, vacker glans hos lädret utan håller det mjukt och konserverar detsamma mot väta och andra skadliga inflytelser.

Varaktig glans - varaktiga skodon är alltså vad man uppnår genom användandet av "Nobless" som skopulsningsmedel. - Svart, brun, gul och vit i tuber å 35 öre.

Till platser, där ännu inga återförsäljare finnes, expedieras gärna direkt till konsumenten 6 tuber portofritt för Kr. 2:10.

F. Ahlgrens Tekniska Fabrik, Gefle.

Det bästa läkemedlet är

NISSENS

ÄKTA BRÖSTKARAMELLER

Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufacturing; Norrköping.

Doktor J. Arvedsons kurs
Sjukgymnastik, Massage
o. Pedagogisk Gymnastik,

medför enl. kongl. maj:ts medgifvande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.

Kursen 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. Dr J. Arvedson, adr. Odengat. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen

aflygges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 14 sept. Prospekt gen. kapten J. Thulin, LUND.

Göteborgs Gymnastiska Institut,
Göteborgs Arkader, Göteborg,
längsta o. fullständigaste specialkurs i **Sjukgymnastik o. Massage.**

Begär prospekt!

Med. Dr E. Kleens

(ett-årig) kurs i Massage och Sjukgymnastik (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 f. m. Nr 37 Mästersamuelsgatan, 2 tr. upp. Prospekt begäres städs under adress Saltsjöbaden.

Mélanogéne,

Dicuemare — färgar hår, skägg och ögonbryn — håller färgen i månader. Pr. kr. 4,50. Försändes diskret.

Franska Parfymmagasinet,
Hoflev., 21 Drottninggatan 21, Sthlm.

ROYAL WINDSOR

Det berömda härstärkande vattnet.

Oliver grått hår dess ursprungliga färg. Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund 1879. Beg. end. fl. med orden: **Royal Windsor Perfectionne.** En alltjämt stög. försäljn. samt 30 års succés gar. Royal Windsors verkan Pr. kr. 5.— + porto. Nederlag: Franska Parfymmagasinet, Hoflev., 21 Drottninggat. 21, Sthlm.

Besvärande hårväxt
borttages bäst genom

Macmillan & Arthurs

Före Efter

EPILATOIRE.

Depôt hos A. W. NORDING, Sthlm. Biblioteksg. 11, Birgerjarlsg. 16, Drottningg. 63.

Sjukhemmet

EIRA

Kuranstalten Borg vid Norrköping öppnas den 1 februari.

Inackordering: 2.75—4 kr. pr dag.

EAU DE QUININE

KRONAN AF ALLA HÄRVATTEN

ED. PINAUD

18, PLACE VENDÔME PARIS

Bevarar o. stärker hårväxten.

FÅS ÖFVERALLT ED. PINAUD

H. G. SÖDERBERGS IMPORT A. B.

Prima Antracit, Hushållskol, Briketter, okrossad, krossad och småkrossad Koks

Hemköres till alla stadsdelar. All krossning och sortering sker vid våra nya anläggningar vid Värtan, hvarigenom en jämn och stybbfri vara erhålles.

R. t. 5914, 3092, 575, 11809, 11812. A. t. 451, 3092, 1282, 2582.

Kurs i klädsömnad. Elever mottagas dagligen kl. 11—3. Upplysn. i skolans lokal, Grevgatan 57. Allm. Tel. 224 53. Prospekt på begäran.

Selma Wahlgren.

Lektioner i Linnésömnad, även blusar, underkjolar, sportskjortor och barnkläder.

Elever mottagas dagligen.

Karin Egnér. Eva Egnér.
R. T. 35 30. Sibyllagatan 36, Stockholm. A. T. 210 04.

Vid Torshäll, Leksand,

mottagas liksom de föregående åren kvinnliga trädgårdselever. Kurs 1 april —31 okt. Prospekt på begäran.

Lillie Landgren. Märta Philip.

Blekinge läns folkhögskolas i Ronneby husmoder- och trädgårdsskola

öppnar nya kurser den 20 april. Skolan omfattar: a) en kurs på sex månader, däri undervisning meddelas i matlagning, konservering, tvätt, trädgårdsskötsel, slöjd m. m., varjämte även teoretisk undervisning meddelas; b) en kurs på tre månader, där elev endast deltagit i skolköksundervisningen. Avgiften för den förra kursen 30 kr., för den senare 20 kr. Begär prospekt av rektor Adolf Bolin, Ronneby.

Strengnäs Hushållsskola.

Husmoderskurs 16 jan.—31 maj. Undervisning i matlagning, bakning, linnesömnad, konstsoömnad, födoämneslära m. m. Exam. lärarinna. Prospekt med referenser genom Fru M. Braune, Strengnäs. Allm. Tel. 98.

Rodenstamska Slöjd- o. Hushållsskolan, Hudiksvall,

börjar sin 35:e termin den 20 januari 1914.

Husmoderskurs: matlagning, bakning o. d. **Slöjdcurs:** pedagogisk kvinnlig slöjd, handarbeten av olika slag, vävning, växtfärgning. Prospekt på begäran.

Uppmärksamma kvinnliga kurserna vid Önnestads Folkhögskola,

nära Kristianstad, i vacker trakt, samt dess **Övre Avdelning** utbildande för hem och fortsättningskol r i hus ig ekonomi, seminarier m. m. Allmänbildande ämnen jämte husmoderskurs, lanthushållningsämnen och trädgårdsväxning. Pågår 4 mån. från 17 april. Prisbillig. Statsstipendier, friplatser åt mindre bemedlade.

Praktiska trädgårdskursen mars—oktober rekommenderas särskilt för att inlära skötsel av hemträdgård — även som förkurs för fackutbildning. Begär illustrerat prospekt från rektor Yngve Melander, Önnestad.

Tolftte häftet af Moster Emmas väfbok.

Nya mönster i 4-skaft till mattor, gardiner, möbelyger, bonader m. m. Erhålles mot 1 krona 35 öre postförskott från **Moster Emma, Kneipp-baden.**

Målarskolan, 38 Smålandsgatan. Tel. Brunkeb. 62.

Undervisning i Porslin, Oljemålning, Gyllenläder, Läderplastik m. fl. ämnen. Lager af porslin, materiel för målning. Porslin brännes.

Emma Nordberg, Augusta Peterson.

Marieborgs Husmodersskola

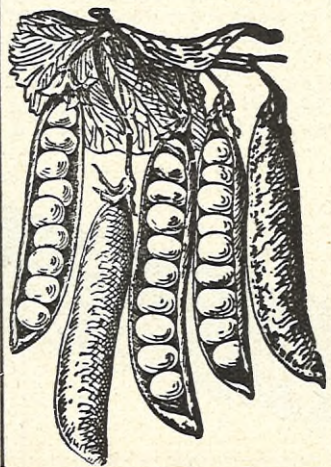
börjar sin verksamhet 15 april. Vill lämna god undervisning i allt hvad som hörer till ett hushåll äfvensom i slöjd, trädgårds- och hönsskötsel. Skolan har ett i alla afseenden godt läge vid Vättern i närheten af stad. Examin. lärarinnor. De bästa referenser. Tjänare finnas. Prospekt på begäran.

Rikstel. 102. ANNA BECKMAN, Marieborg, Askersund.

Weibulls Illustrerade Ledare vid Grönsaksodling nu utkommen.

Broschyren, som innehåller **sort- och odlingsbeskrifningar** öfver för vårt klimat **värdefulla grönsaksväxter** samt **enkla lare matrecept och handledning vid konservering af grönsaker**, tillställes alla firmans kunder i grönsaksfrö och på begäran öfriga intresserade.

W. WEIBULL, Landskrona.

Joh. Lundström & Co A.-B.

KUNGL. HOFLEVERANTÖR.

PRIMA ANTHRACIT

HUSHÅLLSKOL • COKES • BRIKETTER

RIKS.	4 27	Skeppsbron 18	22 88
	22 20	Strandvägen 17	60 19
	20 12	Norr Mälarstrand 22	61 98
	74 47	Söder Mälarstrand	30 60

ALLM.

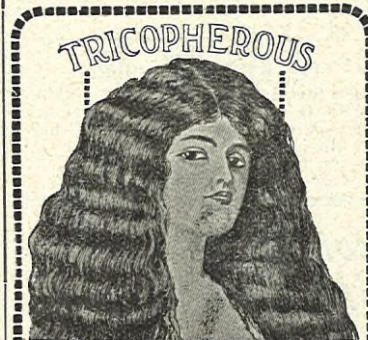
I tysk lärarinnefamilj

finner ung, bildad svenska pension och god omvårdnad. De bästa referenser stå till föfogande. Bref torde adresseras till Hanna Müller, Hohelandsstr. 69, Lübeck.

Bästa medel mot röda och sönderspruckna händer är

Inoxbalsam.

Fås på apotek, kemikalie- och parfymaffärer. Pris 50 öre och 1 krona per flaska.

är världens förmästa **Hårmedel** och öfverträffas icke af något annat liknande preparat.

Pris pr fl. 2.50.

Erhålles hos alla 1sta klass Parfymeri-, Dro- och Coiffyaffärer.

Crème de Cholepalmine,

utmärkt antiseptiskt hudmedel,

säljes i tuber å 30 öre hos Herrar **Speceri-, Färg- och Parfymhandlande** m. fl. samt å **Apoteken.**

Till husapoteket

bör höra en flaska

Ramin

iegenskap af salicylsyrepreparat med högsta resorberingsförmåga, vår tids verksamaste och bästa medel mot

Reumatism.

Rekommenderas af många läkare.

Till salu hos: A.-B. Hygiea, Karlavägen 2, Vesterimalms färhandel, i Apotek och Kemikalieaffärer.

Ferrin

Fås på apoteken.

Bästa järnmedel utmärkt styrkande. Apoteket Lejonet, Malmö.

Misspnydande hårväxt,

vår tor m. m. borttages under full garanti medels elektrolys. Fru Ebba Heyden, Eskilstuna. Riks 11 29.

Mot grått hår!

Härmed meddelas ärade kunder, att det utmärkte och mycket efterfrågade hårvattnet mot grått hår som i 40 år förts endast i Fanny Gelins Parfymmagasin, Malmstorgsgatan 5, hädanefter fås under adress Firma Fanny Gelin, Norrviken. Rikst. tel. Norrviken 14. Pris: 5:50 fraktfritt.

Vi söka damer

hvars bekantskapskrets sätta dem i tillf. att till privatpersoner afyttra förstklassigt märke af Té och Cacao. Tillskrif **"God förtjänst"**, Idun exp., Stockholm, för vidare meddelande.

Tändalätt!

Pris 20 öre

Obrännbar braständare som tändes ofelbart äfven den suraste ved.

Kan användas 100-tals gånger!

Säljes hos hvarje välorterd Speceri- och Diversehandlare m. fl. i parti från **Braständarefabriken, Norrköping**

Hotell och Pensionat, Sjuk- och Hvilo hem

öfver hela landet. Se Kvinnligt Yrkesregister 1914. Finnes i boklädorna samt å Kv. Yrkesreg. exp. Regeringsgat. 65. Pris kr. 1:25. Porto till landsorten 20 öre.

SKÅNSKA HANDELSBANKEN.

Fonder 20,900,000 kronor.

Stockholmskontor: **Arsenalsgat. 9.**

Filialer: **Södermalmstorg 8. Sturegatan 32.**

Deposition **4 1/2 %**

Kapitalräkning **4 %**

Sparkassa **4 %**

Fondafdelning. **Kassaack.**

BRUNKEBERGS TEATERN

Alltid veckans bästa nyheter!

Gummiklackar "Excelsior"

Finnas i hvarje väl sorterad skoaffär.

Idun utgifves denna vecka i A och B.